

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2020. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ

O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA ODBRANE BIH
ZA 2020. GODINU**

Broj: 03-16-1-954/21

Sarajevo, juli 2021. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA.....	5
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	5
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	10
II	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI.....	12
1.	KRITERIJI	12
2.	REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	12
3.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	16
3.1	Organizacija i rukovođenje	16
3.2	Finansijsko upravljanje i kontrola	17
3.3	Interna revizija.....	17
3.4	Prevenција korupcije	17
3.5	Aktivnosti u nadležnosti Ministarstva	18
4.	BUDŽET	18
5.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	19
5.1	Pregled rashoda i izdataka iz budžeta	19
5.1.1	<i>Bruto plaće</i>	20
5.1.2	<i>Izdaci za putne troškove</i>	20
5.1.3	<i>Izdaci za upotrebu vozila</i>	21
5.1.4	<i>Izdaci za materijal</i>	22
5.1.5	<i>Izdaci za tekuće održavanje</i>	22
5.1.6	<i>Izdaci za energiju i komunalne usluge</i>	23
5.1.7	<i>Ugovorene usluge</i>	23
5.1.8	<i>Kapitalni izdaci</i>	24
5.1.9	<i>Višegodišnja kapitalna ulaganja</i>	24
5.1.10	<i>Donacije</i>	25
5.2	Prihodi.....	26
5.3	Bilans stanja	26
5.3.1	<i>Sredstva</i>	27
5.3.2	<i>Obaveze</i>	29
5.3.3	<i>Popis sredstava i obaveza</i>	30
5.4	Status pokretne perspektivne i neperspektivne imovine bivših ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine	32
6.	ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽOVANIH OSOBA	32
7.	JAVNE NABAVKE	33
7.1	Nabavka usluga osiguranja motornih vozila	34
7.2	Nabavka motornih vozila	35
8.	OSTALO	36
8.1	IT revizija	36
8.2	Sudski sporovi	39
9.	KOMENTARI	40
PRILOZI	40

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Ministarstva odbrane BiH (u daljem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2020. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz budžeta, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2020. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. *Evidentiranje potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva i popis potraživanja nisu u cijelosti izvršeni u skladu sa važećim propisima (tačke 5.3.1 i 5.3.3 Izvještaja).*

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su reviziono dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje¹

Ne izražavajući dalju rezervu na mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Nije uspostavljen efikasan sistem sveobuhvatnog evidentiranja po zaključenim sporazumima za prirodne donacije (tačka 5.1.10 Izvještaja).

Ključna pitanja revizije²

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja navedenih u dijelu *mišljenja* utvrdili smo sljedeća ključna pitanja revizije koja treba objaviti u našem izvještaju:

Status nepokretne perspektivne i nepokretne neperspektivne vojne imovine

Principi o raspodjeli nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine dogovoreni su Zakonom o odbrani BiH, Sporazumom o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti za potrebe odbrane iz 2007. godine³, zaključenim između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta i dogovorom od strane predsjednika šest političkih stranaka u BiH od 09.03.2012. godine. Problematika perspektivne i neperspektivne nepokretne vojne imovine još uvijek nije riješena, s obzirom na to da rješavanje iste ne zavisi od Ministarstva nego od volje političkih autoriteta u Bosni i Hercegovini. Ova problematika ima veliki značaj sa aspekta registracije imovine, vlasništva i evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva te popisa stalnih sredstava i imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (OS BiH)⁴ definisane su 63 lokacije vojne namjene koje su perspektivne za OS BiH i koje trebaju biti knjižene kao vlasništvo Ministarstva. U dokumentu Pregled odbrane koji je usvojilo Predsjedništvo BiH i pratećoj Odluci o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, utvrđeno je 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine. U proteklom periodu Ministarstvo je preduzimalo korake na rješavanju imovinsko-pravne dokumentacije za promjenu upisa - uknjižbu perspektivnih lokacija, ali i dalje postoji razlika u postupanju entitetskih organa u vezi sa ovim zahtjevima, što nije u skladu sa navedenim sporazumima, Zakonom i odlukama Ustavnog suda BiH. Neusklađenost propisa kao i odbijanje provođenja odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine su glavni razlozi stopiranja uknjiženja imovine.

Problematika perspektivne nepokretne vojne imovine još uvijek nije riješena, s obzirom na to da rješavanje iste ne zavisi od Ministarstva nego od volje političkih autoriteta u Bosni i Hercegovini.

¹ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

² Svrha saopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacijske vrijednosti izvještaja o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljenu reviziju. Saopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvještaja kako bi im pomogle u shvatanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći uticaj na budžet Bosne i Hercegovine i na konsolidovane finansijske izvještaje budžeta Bosne i Hercegovine.

³ Sporazum broj: 01-03-1657/07 od 12.07.2007. godine

⁴ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

Pored navedenog, aktuelna je i problematika u vezi sa uknjiženjem, ali i zaštitom zemljišta na kojima se nalaze vojni aerodromi Mahovljani, Tuzla i Ortiješ. Kao primjer izdvajamo aerodrom Ortiješ, koji se, prema dostupnim informacijama, dijelom nalazi na trasi budućeg autoputa 5C. Ministarstvo je dalo saglasnosti za eksproprijaciju zemljišta, ali je Pravobranilaštvo Bosne i Hercegovine poništilo rješenja o eksproprijaciji dijelova zemljišta aerodroma. U 2020. godini nijedna nova lokacija nije uknjižena na Ministarstvo.

Neriješen status imovine predstavlja problem i sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik za eventualne zloupotrebe pri raspolaganju imovinom. Međutim, pravno i tehničko pitanje rješavanja vojne imovine je odvojeno od računovodstvenog evidentiranja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva. Za računovodstveno evidentiranje imovine u poslovne knjige Ministarstva relevantan je Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema te Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika budžeta institucija BiH. Prema ovom računovodstvenom standardu, stavka nekretnine treba se priznati kao imovina ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s tom stavkom priticati u subjekt i ako se trošak stavke može pouzdano izmjeriti. Također, Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika budžetskih institucija BiH definiše imovinu kao resurse koje kontroliše budžetski korisnik kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Pravilnik precizira kako se stalna imovina početno iskazuje po nabavnoj, odnosno po procijenjenoj vrijednosti. Nadalje, Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama definisano je da imovinu čine nepokretna imovina, pokretna imovina, imovinska prava, novčana sredstva i biološka imovina. Nepokretna imovina uključuje zemljište i objekte koji su uknjiženi i one na kojima je Ministarstvo i Oružane snage u posjedu.

Nesporno je da Ministarstvo koristi, održava i ulaže sredstva u nepokretnu imovinu koja je definisana kao perspektivna. Sva nepokretna imovina okarakterizovana kao perspektivna se popisuje redovnim godišnjim popisom, s detaljnim podacima o veličini, spratnosti, lokaciji, namjeni i korisniku svakog objekta. Nepokretna perspektivna imovina još uvijek nije iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva. Uslijed neiskazivanja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva, pozicija stalnih sredstava u bilansu stanja je potcijenjena za nepoznat iznos. Neevidentiranje imovine u poslovnim knjigama Ministarstva predstavlja problem i sa stajališta knjiženja investicionih ulaganja, sanacije i rekonstrukcije na neuknjiženim objektima.

Ministarstvo treba preduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima. Nadalje, u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH, potrebno je iskoristiti sve pravne lijekove i mehanizme kako bi se ishodio upis prava vlasništva nad predmetnim nekretninama u korist Bosne i Hercegovine.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Na osnovu Zakona o odbrani BiH i Sporazuma o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine, koja će i dalje koristiti za potrebe odbrane iz 2007. godine⁵, zaključenim između

Neperspektivne lokacije opterećuju Ministarstvo, prvenstveno u finansijskom smislu zbog izdvajanja značajnih sredstava za osiguranje lokacija, komunalne troškove i eventualna nužna ulaganja za održavanje neperspektivnih lokacija.

Vijeća ministara BiH i vlada entiteta, u 2020. godini je lokalnim vlastima predana jedna lokacija i dijelovi od dvije lokacije označene kao neperspektivne.

Zaključno sa 31.12.2020. godine na korištenju kod Oružanih snaga BiH nalazi se 19 neperspektivnih vojnih lokacija. Iako je Ministarstvo proteklih godina

⁵ Sporazum broj: 01-03-1657/07 od 12.07.2007. godine

preduzimalo brojne aktivnosti u vezi s procesom predaje nepokretne neperspektivne imovine, realizacija ove aktivnosti teče izuzetno sporo i ne zavisi od Ministarstva, već prvenstveno od zainteresovanosti entitetskih vlada za preuzimanje ovih objekata. Ministarstvo nema mehanizme da implementira potpisani Sporazum i očekuje da mjerodavni nivoi vlasti preduzmu mjere za preuzimanje neperspektivnih lokacija. Neperspektivne lokacije opterećuju Ministarstvo, prvenstveno u finansijskom smislu zbog izdvajanja značajnih sredstava za osiguranje lokacija, komunalne troškove i eventualna nužna ulaganja za održavanje neperspektivnih lokacija.

Ured za reviziju je i prethodnih godina u izvještajima Ministarstva ukazivao na neriješen status vojne imovine. Konstatovano je da Ministarstvo u poslovnim knjigama nema evidentirana početna stanja imovine, odnosno nema vrijednosno evidentiranu imovinu preuzetu od entitetskih ministarstava, ali raspoláže određenim evidencijama stalnih sredstava u naturalnom obliku. U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su samo ulaganja u određene objekte i nabavku opreme izvršenu iz Budžeta institucija i međunarodnih obaveza BiH. S obzirom na to da ova problematika ne zavisi samo od Ministarstva, sve relevantne institucije dužne su preduzeti radnje iz svoje nadležnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obavezama na nepokretnoj vojnoj imovini.

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Ministarstva** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijave ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijave ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijave ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijave ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijave je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevarena može uključiti tajne

sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.

- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i da li finansijski izvještaji odražavaju transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije. Između pitanja o kojima se komunicira sa rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvještaju o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da o datom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvještaju, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvještavanja.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi sa revizijom finansijskih izvještaja **Ministarstva** za 2020. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od **Ministarstva** u skladu sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su reviziono dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje⁶

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na sljedeće:

- *Slabosti i nedostaci u postupcima javnih nabavki (tačka 7. Izvještaja)*
- *Potencijalne obaveze u vezi sa sudskim sporovima (tačka 8.2. Izvještaja).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

⁶ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje **Ministarstva**, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 26.7.2021. godine

GENERALNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v.r.

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Jasmin Pilica, v.r.

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Ranko Krsman, v.r.

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o finansiranju institucija BiH
- Zakon o internoj reviziji u institucijama BiH
- Zakon o odbrani BiH i Zakon o službi u OS BiH
- Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH
- Sporazum o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane od 12.07.2007. godine
- Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na nepokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane od 27.03.2008. godine.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2019. godinu i sačinio Izvještaj o obavljenoj finansijskoj reviziji. Dato je mišljenje sa skretanjem pažnje na finansijske izvještaje vezano za popis i evidentiranje potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva, koje nije u cijelosti izvršeno u skladu sa važećim propisima, i neefikasnost sistema sveobuhvatnog evidentiranja po zaključenim sporazumima za naturalne donacije, te mišljenje s rezervom o usklađenosti za nepravilnosti kod provođenja procedura javnih nabavki. Revizija je u cilju osiguranja dodatnih informacija korisnicima finansijskih izvještaja koje su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda, istakla i ključno pitanje vezano za neriješeni status vojne imovine koja dodatno opterećuje budžet Ministarstva. U Izvještaju o obavljenoj finansijskoj reviziji Ministarstva za 2019. godinu date su preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Ministarstvo je postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestilo nas o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u Izvještaju o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2019. godinu.

Ministarstvo je, kao i prethodnih godina, izradilo Integralni akcioni plan za otklanjanje utvrđenih nedostataka u izvještaju o finansijskoj reviziji za 2019. godinu (IAP 2019) koji sadrži zapažanja i preporuke revizije, odgovor rukovodstva o datim preporukama i mjere za otklanjanje utvrđenih propusta sa preciznim rokovima u cilju realizacije datih preporuka.

Uvidom u preduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
	PREPORUKE IZ 2019. GODINE			
1.	<p>Proces raspolaganja pravima i obavezama na nepokretnoj imovini, i uknjiženja prava vlasništva istih u korist Bosne i Hercegovine kako bi se omogućilo ispravno iskazivanje stalnih sredstava u skladu sa računovodstvenim propisima, u korist Bosne i Hercegovine, još uvijek nije završen.</p> <p>Također, nije okončan ni proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine entitetima, a u skladu sa Zakonom o odbrani i potpisanim sporazumom između vlada entiteta i Vijeća ministara BiH. Ova problematika ne zavisi samo od Ministarstva nego i od vlada entiteta BiH i Vijeća ministara BiH.</p>			
2.	Ministarstvo je nastavilo aktivnosti i definisalo rokove vezano za donošenje novog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu u skladu sa Pregledom odbrane.			
3.	Ministarstvo je sačinilo Godišnji finansijski izvještaj i obrazložilo izvršenje prihoda u skladu sa instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH.			
4.	Ministarstvo preduzima aktivnosti na povećanju ažurnosti podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova putovanja, u slučajevima kada troškove snosi organizator, ali još uvijek ima manji broj slučajeva kašnjenja refundacije.			
5.	Kada se radi o realizaciji višegodišnjih kapitalnih projekata tj. projekata od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, Ministarstvo kontinuirano preduzima aktivnosti u cilju efikasne realizacije navedenih projekata.			
6.	Ministarstvo nije uspostavilo efikasan sistem internih kontrola vezano za naplatu potraživanja i nije analiziralo uzroke i okolnosti nastalog potraživanja iz prethodnih perioda kao ni odgovornosti za nastale propuste.			
7.	Iako su u Ministarstvu preduzimane aktivnosti u vezi sa unapređenjem evidentiranja i naplate potraživanja (npr. za refundaciju bolovanja prema zaposlenim), i dalje ima slučajeva neevidentiranja potraživanja po pojedinim ugovorima.			
8.	Ministarstvo je preduzimalo potrebne aktivnosti u procesu usaglašavanja salda dugovanja sa dobavljačima, međutim, i dalje postoje neslaganja iz ranijeg perioda.			

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
9.	Što se tiče popisa stalnih sredstava nisu konstatovane značajnije nepravilnosti, ali popis potraživanja ponovo nije bio sveobuhvatan i izvršen u skladu sa važećim propisima.			
10.	Ministarstvo je u tekućoj godini predvidjelo provođenje e-aukcije za sve postupke javnih nabavki kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora.			
11.	U tekućoj godini nismo uočili propuste vezane za procjenu vrijednosti javnih nabavki.			
12.	Ponovo smo uočili kašnjenje u pokretanju procedura javnih nabavki te da iste traju relativno dugo, što je uglavnom posljedica kasnog usvajanja Budžeta institucija BiH kao i složenosti Ministarstva.			
13.	Komisija za javne nabavke nije u svim slučajevima cijenila dostavljene dokaze u skladu sa zahtjevima definisanim u tenderskoj dokumentaciji, što je rezultovalo žalbama ponuđača i ponovnoj ocjeni ponuda.			
14.	U provedenim nabavkama za hranu, kao ni prošle godine, nisu zahtijevane garancije za ozbiljnost ponude, iako je procijenjena vrijednost nabavke prelazila 100.000 KM.			
15.	Ministarstvo u pojedinim slučajevima nije posvetilo dodatnu pažnju pripremi tenderske dokumentacije i tehničkih specifikacija jasnim specificiranjem predmeta nabavke i dokaza koji ponuđači trebaju dostaviti.			
16.	Izabrani postupak za javnu nabavku vozila u tekućoj godini je proveden u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.			
17.	U cilju uspostavljanja funkcionalnog DMS sistema izvršene su dorade u sistemu e-poslovanje, ali svi do sada uočeni problemi nisu otklonjeni i sistem još uvijek u potpunosti ne podržava poslovne procese.			
18.	Ministarstvo je procijenilo potrebe proširenja videokolaboracionog sistema i donijelo odluku o daljem postupanju.			
19.	Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničke komisije radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula zaliha.			
20.	Tehnički problemi u modulu koji se ogledaju u nemogućnosti knjiženja knjigovodstvenih promjena su otklonjeni u 2020. godini.			
21.	Ministarstvo preduzima aktivnosti vezane za objedinjavanje svih stalnih sredstava u modul stalnih sredstava. I pored toga, jedan dio stalnih sredstava još uvijek nije prebačen u novi modul.			

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizovana	Realizacija u toku	Nerealizovana
22.	Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničke komisije radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula stalnih sredstava.		●	
23.	Ugovor za tehničku podršku Oracle licenci za 2021. godinu je pravovremeno zaključen.	●		
24.	Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje vlastitih kapaciteta za održavanje opreme i radi na uspostavi efikasnog i ekonomičnog modela održavanja korištenjem vlastitih resursa.	●		
25.	Ministarstvo je razmotrilo ekonomičniji model printanja i započete su aktivnosti na uspostavi istog.		●	
26.	Još uvijek postoji značajan broj sporova iz radnih odnosa, iako Ministarstvo preduzima potrebne korake kojima bi se broj tužbenih zahtjeva po osnovu prava iz radnog odnosa sveo na minimum.		●	
27.	Ministarstvo u rješavanju problematike vezano za prodaju sekundarnih sirovina nije imalo aktivnosti u 2020. godini, te nije izvršilo analizu postupaka prodaje sekundarnih sirovina, niti je identifikovalo uzroke pokretanja sporova velikih vrijednosti. Ministarstvo nije preduzelo korake na smanjivanju rizika za pokretanje novih, kako bi se otklonile nepravilnosti i spriječile greške u budućnosti.			●
28.	Ministarstvo je kontinuirano preduzimalo aktivnosti na uknjiženju zaprimljenih doniranih sredstava, ali još uvijek postoje manjkavosti u procesu evidentiranja zaprimljenih donacija stalnih sredstava tako da je potrebno nastaviti aktivnosti na uspostavljanju efikasnijeg sistema praćenja prijema i evidentiranja istih.		●	
PREPORUKE IZ RANIJEG PERIODA				
1.	Ministarstvo nije preduzimalo aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja profesionalnih vojnih lica.			●
2.	U saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju preostalih blagajni za lokacije u Oružanim snagama. Ministarstvo finansija i trezora BiH nije osiguralo sve potrebne licence za uspostavljanje istih.		●	

Realizacija preporuke vezane za unapređenje procesa upravljanja i koordinacije u procesima javnih nabavki IT opreme i nabavku IT opreme nisu mogle biti provjerene jer nije bilo nabavki tog tipa u 2020. godini.

3. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima. Postupcima revizije uočene su određene slabosti sistema internih kontrola koje su navedene u izvještaju, a odnose se na (neažurnost računovodstva i nedostatak kvalitetnih analiza, evidentiranje i popis potraživanja i obaveza, naturalne donacije sistem javnih nabavki i sl.), što ostavlja prostor za njegovo unapređenje i nadogradnju.

3.1 Organizacija i rukovođenje

Odredbama Zakona o odbrani definisane su organizacione i administrativne te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na svojoj 31. sjednici, održanoj 24.11.2016. godine, usvojilo dokumente „Pregled odbrane“ i „Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017–2027“. Ministarstvo je donijelo i Srednjoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH kao i Srednjoročni plan aktivnosti Ministarstva. Navedeni dokumenti bi trebali dati stratešku viziju razvoja odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine do 2027. godine. Rukovodstvo ministarstva čine ministar i dva zamjenika ministra: zamjenik ministra odbrane za politiku i planiranje i zamjenik ministra odbrane za upravljanje resursima. Ministra i zamjenike ministra imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na mandat od četiri godine.

U Ministarstvu postoje upražnjene pozicije važne za funkcionisanje institucije i to: pomoćnik ministra za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama i pomoćnik ministra za finansije i budžet. Pored toga, nisu popunjena ni određena mjesta šefova odsjeka i to: šef Odsjeka za politike upravljanja i zaštite zračnog prostora (PVL) u Sektoru za politiku i planove, šef Odsjeka za upravljanje informacijama u Sektoru za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama, šef Odsjeka za tranziciju personala u Sektoru za upravljanje personalom, šef Odsjeka za saobraćaj i transport (PVL) i šef Odsjeka za sanitetsko-veterinarsku zaštitu u Sektoru za nabavku i logistiku. Ministarstvo je pokrenulo konkursnu proceduru prijema zaposlenih na upražnjenim radnim mjestima.

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji iz 2006. godine i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2015. godine. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva, uređen je način rada i rukovođenja Ministarstvom, te opis radnih mjesta državnih službenika i zaposlenika kao i profesionalnih vojnih lica. Institucije Bosne i Hercegovine su bile u obavezi da do kraja aprila 2014. godine usklade pravilnike o unutrašnjoj organizaciji sa odredbama Odluke o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave Bosne i Hercegovine⁷ i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama Bosne i Hercegovine⁸. Ministarstvo je 2015. uskladilo Pravilnik sa navedenim odlukama, međutim, još nije završilo aktivnosti vezano za izmjene Pravilnika u skladu sa dokumentom „Pregled odbrane“, koji je donijelo Predsjedništvo BiH. Naredbom ministra određen je septembar 2021. godine kao krajnji rok za realizaciju istih.

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 30/13, 67/15 i 51/18

3.2 Finansijsko upravljanje i kontrola

Sistem finansijskog upravljanja i kontrole je implementiran u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH⁹, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provođenje procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Ministarstvo je sačinilo mapu poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i sačinilo registar rizika. U cilju unapređenja finansijskog upravljanja i kontrole i minimiziranja preostalog (rezidualnog rizika), Ministarstvo posjeduje interna pravila i procedure za ključne procese i kontinuirano radi na donošenju novih i ažuriranju postojećih. Radna grupa, u saradnji sa svim organizacionim jedinicama Ministarstva, izvršila je dodatnu analizu procesa koji nose veći rizik, u cilju definisanja mehanizama za smanjenje rizika te je sačinila korigovanu strategiju rizika. Sistem finansijskog upravljanja i kontrole je proces koji je potrebno kontinuirano procjenjivati i razvijati u *cilju daljeg unapređenja ovog sistema*. Ministarstvo je popunilo obrazac godišnjeg izvještaja o finansijskom upravljanju i kontroli za 2020. godinu i dostavilo ga Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora BiH. U izvještaju su navedene mjere koje Ministarstvo namjerava preduzeti za dalji razvoj ovog sistema.

3.3 Interna revizija

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH¹⁰ i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH¹¹, Jedinica interne revizije Ministarstva je nadležna za obavljanje funkcije interne revizije u Ministarstvu (Ministarstvo odbrane i Oružane snage). Jedinica interne revizije je kadrovski popunjena i funkcionise u punom kapacitetu. U cilju bolje realizacije preporuka, jedinica u skladu sa planom, pored redovnih provodi i naknadne revizije i preuzima potrebne aktivnosti po svakoj datoj preporuci. Također, interna revizija u saradnji sa rukovodiocem institucije planira revizije uspostave i funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole i kroz svoj izvještaj daje preporuke za unapređenje finansijskog upravljanja i kontrole. Plan interne revizije za 2020. godinu predviđa 18 revizija i to devet redovnih i devet naknadnih revizija. Sve planirane revizije su i realizovane. Jedinica interne revizije dala je ukupno 43 preporuke koje prati u skladu sa datim rokovima i putem naknadnih revizija. Ministarstvo je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora BiH 11.02.2021. godine dostavilo Godišnji izvještaj Jedinice za internu reviziju Ministarstva.

3.4 Prevencija korupcije

S obzirom na to da je „Plan integriteta i borbe protiv korupcije MO BiH za period 2015–2019. godine“ bio na snazi do juna 2020. godine, Ministarstvo je donijelo novi „Plan integriteta i borbe protiv korupcije 2020–2024. godine“, koji je odobren u septembru 2020. godine. Plan djelovanja protiv korupcije sadrži specifične mjere, rok za izvođenje, nosioce realizacije i pokazatelje implementacije. Plan djelovanja protiv korupcije je odobren od strane ministra i prati se njegova realizacija. Isti je dostavljen na uvid Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i objavljen na web stranici Ministarstva. Donesen je i Plan integriteta kojim su predviđene mjere kojima bi se rizici na sistemima/pozicijama koje su najpodložnije korupciji umanjili ili eliminisali. Također su u obzir uzete i preporuke koje je Ministarstvo dobilo od NATO-a iz Brisela.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

Kako je borba protiv prijevare i korupcije izuzetno važna u Ministarstvu, zbog same prirode djelatnosti i kompleksnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH, definisane su procedure i uspostavljene kontrole za prevenciju korupcije (donesen Etički kodeks, stavljena u funkciju web stranica za prijavu korupcije, itd.). Također, osoblje Ministarstva učestvuje na seminarima i radionicama, u zemlji i inostranstvu, koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Pojedino osoblje Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a. Ministarstvo je dostavilo Izvještaj o implementaciji Akcionog plana.

3.5 Aktivnosti u nadležnosti Ministarstva

Plan i program rada Ministarstva za 2020. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH, a Izvještaj o radu Ministarstva za 2020. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH i Vijeću ministara BiH.

U Izvještaju o radu navedeno je da su aktivnosti Ministarstva i OS BiH u 2020. godini implementirane u skladu sa realnim mogućnostima finansijske podrške istih iz razloga kasnog usvajanja Zakona o budžetu institucija BiH za 2020. godinu, pa su Ministarstvo i OS BiH funkcionisali po osnovu odluka o privremenom finansiranju Vijeća ministara BiH. Istaknuti su problemi prouzrokovani nedostatkom budžetskih sredstava kao što su otežan rad Ministarstva, onemogućen razvoj infrastrukture, opremanja Oružanih snaga i logističke funkcije održavanja. U izvještaju su definisani težišni zadaci za 2021. godinu kao što su: implementacija dokumenata „Pregled odbrane“, poboljšanje funkcionisanja odbrambenog sistema, rješavanje pitanja raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom, rješavanje viškova naoružanja i municije, pružanje vojne pomoći civilnim organima; Implementacija Plana integriteta za 2020–2024. godinu, dalje jačanje međunarodne saradnje i druga pitanja.

4. BUDŽET

Ministarstvo je u skladu sa finansijskim ograničenjem i dozvoljenoj gornjoj granici rashoda, dostavilo Ministarstvu finansija i trezora BiH budžetski zahtjev za 2020. godinu u iznosu od 291.208.000 KM i Aneks budžetskog zahtjeva u iznosu od 355.329.000 KM, tako da je ukupna projekcija budžeta Ministarstva za 2020. godinu iznosila 646.537.000 KM. Ministarstvu ponovno, kao i prethodnih godina, nije odobren Aneks budžetskog zahtjeva koji se uglavnom odnosio na plan modernizacije Oružanih snaga po usvojenom dokumentu Pregled odbrane.

S obzirom na to da budžet za 2020. godinu nije usvojen u zakonskom roku, Vijeće ministara BiH je u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH donijelo tri odluke o privremenom finansiranju institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za prva tri tromjesečja 2020. godine.

Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu usvojen je 29.7.2020. godine¹² čime je prestalo važiti privremeno finansiranje. Ovim Zakonom Ministarstvu je odobren budžet u iznosu od 287.341.000 KM, što je za 1.546.000 KM manje u odnosu na prethodnu godinu. Ministarstvu su prethodnih godina odobreni višegodišnji projekti remonta helikoptera, nabavke helikoptera i nabavke motornih vozila za Oružane snage. Po osnovu ovih projekata, Ministarstvo je na početku 2020. godine raspolagalo prenesenim sredstvima iz prethodne godine od 21.826.689 KM. Također, Ministarstvo je na raspolaganju imalo i donatorska novčana sredstva u ukupnom iznosu od 1.239.271 KM. U konačnici, Ministarstvo u 2020. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 310.406.960 KM.

¹² Službeni glasnik BiH, broj 84/19

U skladu sa Instrukcijom o prestrukturisanju rashoda budžetskih korisnika za 2020. godinu i odlukama o prestrukturisanju rashoda Ministarstva finansija i trezora BiH, Ministarstvo je dva puta prestrukturisalo rashode u ukupnom iznosu od 10.473.000 KM, odnosno 3,6% ukupno odobrenih rashoda za 2020. godinu. Iz sredstava odobrenih budžetom za 2020. godinu, prestrukturisano je 3.300.000 KM na višegodišnji projekt unapređenja operativnosti motornih vozila, a u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH¹³ od 31.12.2020. godine o izmjenama i dopunama Odluke o odobravanju sredstava finansiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH s periodom realizacije 2016–2018. godina. Ostatak sredstava je prestrukturisan unutar budžetskih pozicija tekućih i kapitalnih rashoda. Možemo potvrditi kako je do prestrukturisanja budžeta djelimično došlo uslijed umanjivanja budžetskog zahtjeva Ministarstva i nepredviđenog povećanja isplate naknada troškova zaposlenih.

Ukupno izvršenje budžetskih sredstava iznosilo je 279.605.878 KM, odnosno 98% u odnosu na prestrukturisani budžet ili 97% u odnosu na odobreni budžet. Visok stepen izvršenja budžeta je prvenstveno posljedica usvojenih odluka o prestrukturisanju rashoda unutar budžeta te prebacivanju sredstava iz redovnog godišnjeg budžeta na višegodišnje kapitalne projekte. Sredstva višegodišnjih projekata u 2020. godini realizovana su u iznosu od 41%, dok su novčane donacije realizovane u iznosu od svega 2% u odnosu na raspoloživa sredstva.

Od ukupno utrošenih budžetskih sredstava, na bruto plaće i naknade troškova zaposlenih odnosi se 256.035.318 KM, što iznosi oko 91% ukupno izvršenih tekućih budžetskih rashoda. Na sve ostale tekuće rashode odnosi se oko 9% izvršenja budžeta. Kapitalni rashodi realizovani su u iznosu od 1.159.121 KM, odnosno 50% u odnosu na raspoloživa sredstva.

5. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je sačinilo Godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu i dostavilo ga nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku. Analizom bilješki uz finansijske izvještaje konstatovano je da iste sadrže sveobuhvatne informacije o izvršenju budžetskih sredstava, višegodišnjih kapitalnih izdataka i programa posebnih namjena te informacije o pozicijama bilansa stanja kao i podatke o donatorskim sredstvima.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbirno, u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 289.909.825 KM, što je za 20.497.136 KM manje u odnosu na rashode planirane budžetom za 2020. godinu. Nerealizovana sredstva se najvećim dijelom odnose na neutrošena sredstva za višegodišnja kapitalna ulaganja, kapitalne izdatke, novčane donacije, izdatke za tekuće održavanje itd. Slaba realizacija je uglavnom zbog kašnjenja u donošenju Zakona o budžetu.

Značajni rashodi iz budžeta za neposrednu potrošnju odnose se na: bruto plaće (193.575.076 KM), naknade troškova zaposlenih (62.460.242 KM), izdatke za energiju i komunalne usluge (6.745.197 KM), izdatke za upotrebu vozila (3.245.640 KM), nabavku materijala (5.370.460 KM), izdatke za tekuće održavanje (2.890.919 KM), ugovorene usluge (2.368.897 KM) i putne

¹³ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o odobravanju sredstava finansiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH s periodom realizacije 2016-2018. godina. (Službeni glasnik, broj 6/21)

troškove (1.702.921 KM). U ukupnoj strukturi realizovanih rashoda (289.909.825 KM), realizacija na tekućim izdacima iznosi 278.446.757 KM ili 99%, na kapitalnim izdacima 1.159.121 KM ili 50%, donatorskim sredstvima 23.223 KM ili 2%, dok su višegodišnja kapitalna ulaganja (VKU) realizovana u iznosu od 10.280.723 (41%).

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

5.1.1 Bruto plaće

Bruto plaće i naknade iz plaća na 31.12.2020. godine iskazane su u iznosu od 193.575.076 KM, od čega neto plaće i naknade iznose 111.311.055 KM, a porezi i doprinosi 82.264.021 KM. Bruto plaće i naknade su veće u odnosu na prethodnu godinu za 2.921.551 KM, što je posljedica izmjene Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁴ kojom su povećani dotadašnji koeficijenti za profesionalna vojna lica od 1. do 8. platnog razreda. Prosječan broj zaposlenih za koje su isplaćene bruto plaće u Ministarstvu bio je 9.584. Budžetom za 2020. godinu planirano je 10.011 zaposlenih, a na 31.12.2020. godine u Ministarstvu je bilo 9.548 zaposlenih.

Osnovne plaće obračunavaju se u skladu sa odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine i na osnovu odgovarajuće dokumentacije. U Ministarstvu nema osoba koje su na neplaćenom odsustvu zbog odlaska na mandatnu poziciju niti osoba koje su na neplaćenom odsustvu duže od godinu dana.

Raspoređivanje zaposlenih unutar platnih razreda: U posljednja četiri mjeseca 2020. godine primijenjena je Metodologija za raspoređivanje zaposlenih unutar platnih razreda tako da je ukupno 214 zaposlenih pomjereno za dva ili tri stepena više u okviru istog platnog razreda. Kao kriterij za napredovanje korišteni su kriteriji ocjene rada i višeg stepena stručnog ili naučnog zvanja iz oblasti koja potpada pod osnovnu djelatnost institucije. Ministar je donio Odluku o utvrđivanju dinamike primjene napredovanja u unutrašnji platni razred zaposlenih u Ministarstvu odbrane BiH i Oružanim snagama BiH. Navedenom odlukom su detaljnije razrađeni kriteriji za razvrstavanje zaposlenih u viši unutrašnji platni razred (kontinuitet ocjena „naročito uspješan“ u periodu 2016–2019. godina, pozitivno ocijenjen staž u periodu 2011–2015. godina, viši prosjek bodova za ocjenu „naročito uspješan“ za period 2016–2019. godina i viši stepen stručnih i naučnih zvanja).

5.1.2 Izdaci za putne troškove

Ukupni putni troškovi sa 31.12.2020. godine iznose 1.702.921 KM. Na putne troškove u zemlji odnosi se 757.456 KM, a na putne troškove u inostranstvu 945.465 KM. U odnosu na prethodnu godinu ovi izdaci su manji za 46%, jer je, prema navodima iz finansijskog izvještaja zbog pandemije koronavirusa odgođena većina aktivnosti međunarodnog karaktera u nadležnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH.

Putovanja u zemlji su realizovana uglavnom u svrhu obavljanja poslova iz nadležnosti Ministarstva i Oružanih snaga (deminiranje, radovi na uređenju lokacija za potrebe OS i sl.), a putovanja u inostranstvo su uglavnom realizovana u svrhu realizacije NATO saradnje, bilateralne i multilateralne saradnje, implementacije međunarodnih ugovora, prisustvovanja sastancima, konferencijama, seminarima, edukacijama, usavršavanja zaposlenih iz nadležnosti i za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga.

¹⁴ Službeni glasnik BiH broj: 32/20

Ministarstvo je u tekstualnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja obrazložilo realizaciju ovih izdataka i razloge većeg izvršenja u odnosu na izdatke ostvarene u prethodnoj godini.

Postupcima revizije i testiranjem na bazi uzorka može se konstatovati da je obračun i isplata putnih naloga vršen na osnovu valjane dokumentacije i u svim materijalnim aspektima u skladu je sa važećim odlukama Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na naknadu za službena putovanja i visini dnevnica¹⁵. Međutim, još uvijek ima pojedinih slučajeva neažurnog podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova u slučajevima kada organizator snosi troškove i kada je postupak refundacije definisan sporazumom sa organizatorom. Po preporukama revizije, Sektor za međunarodnu saradnju je obavijestio ostale sektore i organizacione jedinice o obavezi blagovremenog podnošenja zahtjeva za refundaciju te iskazao namjeru unapređenja evidencija o podnesenim zahtjevima za refundaciju troškova prema organizatoru u cilju smanjenja rizika neblagovremenog podnošenja zahtjeva za refundaciju ili rizik nepodnošenja zahtjeva uopće. Pozivna pisma se uglavnom ne dostavljaju prilikom pravdanja putnih naloga već se ista nalaze u organizacionim jedinicama koje pripremaju odluke o službenim putovanjima.

PREPORUKA 1

I dalje preporučujemo da se ažurnost evidentiranja izdataka za putne troškove (kao i svih ostalih izdataka koji se isplaćuju putem blagajne) i ažurnost podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova putovanja u slučajevima kada organizator snosi troškove podigne na viši nivo.

PREPORUKA 2

Također preporučujemo da se osigura da se pozivna pisma organizatora dostavljaju u Odsjek za materijalno-finansijsko poslovanje koji je odgovoran za kontrolu materijalno-finansijske dokumentacije prije isplate troškova.

5.1.3 Izdaci za upotrebu vozila

Ukupni izdaci za upotrebu službenih vozila u 2020. godini iznose 3.245.640 KM. Značajni izdaci se odnose na izdatke za autogume (52.100 KM), benzin (86.484 KM), dizel (2.017.615 KM), registraciju motornih vozila (58.950 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (809.700 KM) i osiguranje vozila (209.003 KM). Na skoro svim pozicijama je došlo do smanjenja izdataka u odnosu na prethodnu godinu, a do najvećeg smanjenja je došlo kod izdataka za dizel (1.693.487 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (581.506 KM) te autogume (314.297 KM).

U Ministarstvu i Oružanim snagama BiH postoje dva pravilnika kojima je regulisano korištenje službenih vozila i to Pravilnik o broju, načinu korištenja i održavanju službenih vozila u Ministarstvu odbrane BiH i Pravilnik o broju, uslovima nabavke, načinu korištenja i određivanju osoba sa pravom korištenja službenih specijalizovanih vozila u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH.

Prema Pravilniku Vijeća ministara BiH o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁶, Ministarstvu je dato pravo na korištenje 22 vozila i to četiri vozila niže klase, 13 niže srednje klase, četiri srednje klase te jedno vozilo više srednje

¹⁵ Službeni glasnik BiH, br. 6/12 i 10/18

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj: 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17, 34/18, 5/19, 81/19, 54/20 i 80/20

klase. Ministarstvo je zaključno sa 31.12.2020. godine raspolagalo sa 20 vozila i to sedam vozila više srednje klase i 13 vozila niže srednje klase.

Također, Ministarstvo raspolaže i jednim specijalizovanim vozilom. Kao i prethodnih godina, neusklađenost broja vozila po klasama sa Pravilnikom se pravda nedostatkom sredstava koja su potrebna za kupovinu vozila odgovarajuće klase nakon eventualne prodaje viška vozila koja po klasi nisu u skladu sa Pravilnikom. Pravilnikom je definisano i pravo korištenja službenih motornih vozila za službene potrebe ministra, dvojice zamjenika ministra i sekretara Ministarstva u trajanju od 24 sata dnevno u radne i neradne dane. Tokom revizije smo se uvjerali da se u Ministarstvu vode evidencije o održavanju vozila kao i o prosječnoj potrošnji goriva po vozilima.

5.1.4 Izdaci za materijal

Ukupni troškovi materijala Ministarstva u 2020. godini iznosili su 5.370.460 KM i manji su u odnosu na prošlu godinu za 3.190.870 KM. Finansijski značajni troškovi se odnose na hranu i prehrambeni materijal (3.117.396 KM), odjeću, uniforme i platno (1.249.141 KM), medicinski materijal (151.869 KM) i vojni materijal (143.876 KM).

Materijal je za potrebe Ministarstva nabavljan od dobavljača izabranih po okvirnim sporazumima iz prethodnih godina te ugovorima po okvirnim sporazumima zaključenim na osnovu provedenih otvorenih postupaka u 2020. godini. Na bazi uzorka, testirana je realizacija pojedinih ugovora te nisu utvrđeni značajni problemi pri realizaciji ugovora. Testirane su fakture za pojedine dobavljače i ustanovljeno je da isporučene cijene odgovaraju ugovorenim. Uvjerali smo se da se realizacija ugovora prati vrijednosno i količinski.

Vojni materijal: Budžetom je za ove potrebe planirano utrošiti 780.000 KM. Prestrukturisanjem Budžeta, ova pozicija je umanjena na iznos od 350.000 KM. Zaključno s 31.12.2020. godine izvršenje je iznosilo svega 143.876 KM, što predstavlja 41% izvršenja od raspoloživih sredstava, odnosno 10% izvršenja u odnosu na prethodnu godinu. Cjelokupan trošak evidentiran je na osnovu faktura izabranog dobavljača. Provedenim revizionim postupcima utvrdili smo da je isporuka vojnog materijala izvršena na osnovu dva kupoprodajna ugovora iz 2019. godine. Dokumentacija je potpuna. Uz fakturu su priloženi i ostali dokumenti koji potvrđuju isporuku robe (otpremnicu, prijemni list, nalog za unos u ISFU i sl.). Fakturisane cijene odgovaraju ugovorenima. Izvršena je jednokratna isporuka cjelokupne ugovorene količine.

Izdaci za odjeću, uniforme i platno: Budžetom za 2020. godinu na ovom kontu je planirano utrošiti 3.214.500 KM. Prestrukturisanjem budžeta, ova pozicija je umanjena na iznos od 1.298.000 KM. Zaključno s 31.12.2020. godine, izvršenje je iznosilo svega 1.238.652 (95% u odnosu na raspoloživa sredstva. Visok stepen izvršenja na ovoj poziciji nije rezultat kvalitetnog planiranja nego posljedica prestrukturisanja budžeta krajem godine. Prestrukturisanje je odobreno od Ministarstva finansija i trezora, a popraćeno odlukom Vijeća ministara BiH kojom je odobreno prebacivanje sredstava iz godišnjeg budžeta na višegodišnje kapitalne projekte.

5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2020. godine su ostvareni u iznosu od 2.890.919 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 612.715 KM. Značajni troškovi odnose se na popravku i održavanje vozila (809.598 KM), popravku i održavanje opreme (767.667 KM) te popravku i održavanje zgrada (350.394 KM). Ministarstvo svake godine provodi i nabavku materijala za popravak i održavanje zgrada. Radi se o popravcima za koje Ministarstvo ne

angažuje vanjske izvođače već popravke vrši samostalno. Realizacija troškova se prati u skladu sa zaključenim ugovorima.

5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge

Ukupni izdaci za energiju i komunalne usluge sa 31.12.2020. godine iznose 6.745.197 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za: energiju (3.525.451 KM), lož ulje (1.444.733 KM), vodu i kanalizaciju (803.694 KM) i centralno grijanje (453.675 KM). U odnosu na prethodnu godinu ovi izdaci su u 2020. godini manji za 8%.

Ministarstvo je nastavilo aktivnosti na usaglašavanju obaveza između Ministarstva i određenih dobavljača električne energije i usluga vodovoda i kanalizacije, a koje se odnose na dug iz ranijeg perioda.

5.1.7 Ugovorene usluge

Ukupno realizovani izdaci za ugovorene usluge prema podacima u Glavnoj knjizi i Godišnjem finansijskom izvještaju sa 31.12.2020. godine iznose 2.368.897 KM, od čega se značajniji iznosi odnose na usluge primarne zdravstvene zaštite (630.988KM), usluge održavanja kurseva za policijske službenike (612.084 KM) i usluge reprezentacije (138.806KM). U poređenju sa prethodnom godinom izvršenje je manje za 317.844 KM ili 12%. Postupcima revizije utvrđeno je da su usluge izvršene u skladu s potpisanim ugovorima i pratećom dokumentacijom.

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Na ovaj konto knjižene su usluge zdravstvenih pregleda profesionalnih vojnih lica i to pilota i letaćkog osoblja, deminera, vozača i osoba koje se upućuju na školovanje i u vojne misije u inostranstvo, što uključuje vakcinaciju, sistematske preglede, ocjenu sposobnosti i sl. Za ove potrebe, Ministarstvo je provelo proceduru izbora dobavljača i zaključilo ugovore sa zdravstvenim ustanovama u Sarajevu, Mostaru, Tuzli, Zenici.

Usluge održavanja kurseva za policijske službenike: Na ovaj konto su knjižene naknade plaće za kadete koji se školuju u zemlji i inostranstvu u iznosu od 25% osnovne plaće početnog radnog mjesta stručne spreme za koju se školuju u skladu sa Zakonom o plaćama u institucijama BiH. Plaćanje se vrši mjesečno (uz plaću) na osnovu mjesečnih pregleda kadeta, a međusobni odnosi Ministarstva i kadeta su definisani pojedinačnim ugovorima. Na ovaj konto također su knjižene naknade za vojnike, podoficire i oficire koji su na obuci prije primanja u radni odnos, u skladu sa Pravilnikom o prijemu u vojnu službu, za koju se također isplaćuje naknada od 25% od osnovne plaće za čin za koji se školuju, a međusobna prava i obaveze utvrđene su u pojedinačnim ugovorima sa kandidatima.

Usluge reprezentacije: Pravilnikom o korištenju sredstava za reprezentaciju Vijeća ministara BiH, Ministarstvu je, uključujući i Oružane snage BiH, utvrđen maksimalan iznos sredstava za reprezentaciju, na godišnjem nivou, od 330.000 KM. Praćenje utroška sredstava reprezentacije prema korisnicima i utvrđenim limitima za internu reprezentaciju obavlja Odjel za opće i zajedničke poslove, praćenje realizacije ugovora potpisanih za potrebe nabavke robe za internu reprezentaciju se vrši u Oružanim snagama, dok Sektor za finansije i budžet prati troškove i vodi evidenciju o mjesečnoj potrošnji sredstava i ukupno odobrenom godišnjem iznosu za reprezentaciju.

5.1.8 Kapitalni izdaci

Budžetom za 2020. godinu Ministarstvu su odobreni kapitalni izdaci u iznosu od 1.785.000 KM. U toku godine izvršeno je prestrukturisanje kojim su tekući izdaci umanjeni za 532.700 KM u korist kapitalnih izdataka za nabavku opreme, tako da su ukupno odobreni kapitalni izdaci iznosili 2.322.000 KM.

Ukupna realizacija kapitalnih izdataka sa 31.12.2020. godine iznosila je 1.159.121 KM, od čega se 142.568 KM odnosi na razgraničene rashode za nabavku opreme i vozila za koje su ugovori zaključeni krajem 2020. godine, a realizacija izvršena u 2021. godini. Niska realizacija kapitalnih izdataka posljedica je kasnog usvajanja budžeta. Realizovani izdaci se odnose na nabavku opreme (1.146.757 KM), stalnih sredstava u obliku prava (6.903 KM) i rekonstrukciju i investiciono održavanje (5.461 KM). Nabavka opreme odnosi se na nabavku vojne opreme (575.290 KM), nabavku motornih vozila (279.997 KM), ostalih prijevoznih sredstava (143.688 KM), opreme za prijenos podataka i glasa (80.204 KM) te ostale opreme (63.267 KM).

5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja

Ministarstvo je sa 31.12.2020. godine imalo na raspolaganju sredstva za realizaciju četiri višegodišnja kapitalna projekta u ukupnom iznosu od 25.148.689 KM, od čega su neutrošena i prenesena sredstva iz 2019. godine 21.826.689 KM, 22.000 KM su sredstva odobrena Zakonom o budžetu institucija BiH za 2020. godinu, a 3.300.000 KM su sredstva osigurana prestrukturisanjem krajem 2020. godine. Radi se o projektima: Remont helikoptera (7.480.000 KM), Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH (15.367.000 KM), Nabavka helikoptera (1.374.800 KM) te Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala MO i OS BiH – Perspektiva (926.889 KM).

Ukupna realizovana sredstva višegodišnjih projekata sa stanjem na 31.12.2020. godine iznose 10.280.723 KM i odnose se na projekt „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila oružanih snaga BiH“ (10.260.782 KM) i „Perspektiva“ (19.941 KM). Na ostalim projektima nije bilo realizacije sredstava. Neutrošena sredstva (14.867.966 KM) su prenesena u 2021. godinu. Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja detaljno obrazlaže aktivnosti koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

Remont helikoptera: Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine na prijedlog Ministarstva donijelo Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za period 2013–2014. godina¹⁷ kojom je Ministarstvu odobreno 7.480.000 KM za remont helikoptera. Kako projekt još uvijek nije završen, Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o izmjeni odluke o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za period 2013–2014. godina kojim je produžen period realizacije do kraja 2021. godine¹⁸.

Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH: Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine s periodom realizacije 2016–2018. godina“¹⁹, u ukupnom iznosu od 21.211.000 KM²⁰. Ukupno raspoloživa sredstva u 2020. godini za ovaj projekt iznosila su 15.367.000 KM od čega su 12.037.000 KM sredstva prenesena iz 2019. godine, a 3.300.000 KM su sredstva osigurana prestrukturisanjem

¹⁷ Službeni glasnik BiH, broj 103/13

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 6/21

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 5/16

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 94/16

budžeta krajem 2020. godine u skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH o izmjeni i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu od 30.12.2019. godine. Ukupna realizacija projekta sa 31.12.2020. godine iznosi 10.260.782 KM. Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o izmjeni odluke o odobravanju višegodišnjeg projekta Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, kojom je produžen period realizacije projekta do 2022. godine.

Nabavka helikoptera: Vijeće ministara BiH je 22.12.2017. godine donijelo Odluku o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera za Ministarstvo odbrane i Oružane snage BiH²¹. Ovom Odlukom odobrena je nabavka dva helikoptera ukupne vrijednosti 65 miliona KM u cilju osiguranja i unapređenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH za vršenje zakonom propisanih misija. Projekt će se realizovati u periodu 2018–2021. godina, uz finansijsku pomoć Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a na osnovu Sporazuma između Vlade Sjedinjenih Američkih Država i Vlade Bosne i Hercegovine o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj pomoći za Bosnu i Hercegovinu broj 014-02-801/01 od 18.1.2001. godine²². Sa 31.12.2020. godine ukupna osigurana budžetska sredstva za ovaj projekt iznosila su 8.874.800 KM, od čega je u 2019. godini realizovano 7.500.000 KM, tako da su raspoloživa sredstva u 2020. godini iznosila 1.374.800 KM i ista su prenesena u 2021. godinu.

Program „Perspektiva“: Vijeće ministara BiH je na prijedlog Ministarstva 26.11.2020. godine usvojilo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o višegodišnjem projektu tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH – Program „Perspektiva”²³ kojom je projekt produžen na period do 2025. godine, a s ciljem da se osigura nastavak pomoći i podrške institucija Bosne i Hercegovine otpuštenim osobama iz Oružanih snaga BiH u reintegraciji iz vojnog u civilni život i njihovo novo zapošljavanje. Također, navedenom odlukom smanjen je ukupan iznos sredstava koji se odobrava za projekt sa 3.242.600 KM na 2.533.411 KM. Do 2020. godine ukupna osigurana sredstva iznose 1.290.000 KM, a ostatak će biti osiguran u narednom periodu. Po ovom programu do 2019. godine realizovano je 363.111 KM, a u 2020. godini je realizovano 19.941 KM. Neurošena sredstva u iznosu od 906.948 KM su prenesena u 2021. godinu.

PREPORUKA 3

Kako se radi o projektima od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, u skladu sa utvrđenom misijom u Zakonu o odbrani BiH, preporučuje se Ministarstvu da i u narednom periodu maksimalnu pažnju posveti efikasnoj realizaciji navedenih projekata.

5.1.10 Donacije

Novčane donacije: Ministarstvo je u toku 2020. godine raspolagalo sredstvima novčanih donacija u ukupnom iznosu od 1.239.271 KM. Ukupno izvršenje donacija iznosilo je 23.223 KM, odnosno 2% od ukupno raspoloživih sredstava. Uvidom u realizaciju dodijeljenih donacija utvrđeno je da sva donatorska sredstva nemaju jednokratni karakter upotrebe (sredstva za PSOTC koja su raspoloživa u iznosu od 1.210.503 KM) s obzirom na to da su namijenjena za finansiranje planskih aktivnosti kroz višegodišnji period. Na realizaciju ovih sredstava značajan uticaj imala je i pandemija koronavirusa.

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 2/18

²² Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori, broj 1/01

²³ Službeni glasnik BiH, broj 1/21

Naturalne donacije: U procesu prijema i evidentiranja naturalnih donacija u stalnim sredstvima, revizionim postupcima konstatovane su određene manjkavosti kao i prethodnih godina, a koje se odnose na to: da je značajan protok vremena u

Još uvijek nije uspostavljen efikasan sistem sveobuhvatnog praćenja prijema i evidentiranja naturalnih donacija.

kompletiranju potrebne dokumentacije za evidentiranje, da nije uspostavljen efikasan sistem usaglašavanja evidencija u Glavnoj knjizi sa jedinstvenim sveobuhvatnim evidencijama primljenih naturalnih donacija na nivou Ministarstva i Oružanih snaga BiH i na osnovu koje bi se na vrijeme preduzimale aktivnosti da iste budu ažurno evidentirane u poslovne evidencije uz osiguranje potpune dokumentacije, itd. Po predloženoj evidenciji, još uvijek nisu evidentirana sva zaprimljena donirana sredstva zbog problematike klasifikacije i utvrđivanja cijena. Ministarstvo je u 2020. godini evidentiralo vrijednost donacija vezano za primljene radove na lokacijama te sisteme kontrole i videonadzora ukupne vrijednosti od cca 4,5 miliona KM, a po datim informacijama još uvijek nisu evidentirana sva sredstva i radovi koji traju duži vremenski period tako da će se te aktivnosti nastaviti u narednom periodu. Uzimajući u obzir prethodno navedeno može se zaključiti da još uvijek nije uspostavljen efikasan sistem sveobuhvatnog praćenja prijema i evidentiranja naturalnih donacija po zaključenim sporazumima.

PREPORUKA 4

Ministarstvo je dužno unaprijediti interne kontrole ovog procesa u cilju osiguranja efikasnijeg načina prijema i evidentiranja naturalnih donacija te, u saradnji sa osobama uključenim u ovaj proces, pravovremeno preduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.

5.2 Prihodi

Ministarstvo je u 2020. godini planiralo ostvariti 209.000 KM prihoda od iznajmljivanja prostora. U finansijskim izvještajima za 2020. godinu iskazani su prihodi u ukupnom iznosu od 1.199.298 KM. Planirani prihodi od iznajmljivanja prostora nisu ostvareni iz razloga što kupac za usluge davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata (Delikomat d.o.o.) nije uplatio planirane iznose po ugovoru iz 2016. godine te se trenutno vodi sudski spor.

Prihodi su ostvareni prema sljedećoj strukturi: prihodi od refundacije bolovanja iz ranijih godina (885.992 KM), prihodi od akciza na lož ulje (288.724 KM), prihodi od prekršajnog garantnog otpusta (14.075 KM) i prihodi od ostalih kazni (10.507 KM). Ministarstvo je u tekstualnom dijelu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, obrazložilo izvršenje prihoda u skladu sa Instrukcijom za sačinjavanje godišnjeg izvještaja o izvršenju Budžeta budžetskih korisnika za period 01.01-31.12.2020. godine Ministarstva finansija i trezora BiH.

5.3 Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2020. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 105.518.284 KM. Ukupne obaveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 137.072.476 KM. Značajne stavke bilansa stanja odnose se na: novčana sredstva (148.086 KM), kratkoročna potraživanja (1.427.387KM), interne finansijske odnose (81.116 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (103.861.695 KM), kratkoročne tekuće obaveze (9.316.441 KM), obaveze prema zaposlenima (22.893.571 KM) i kratkoročna razgraničenja (1.000.769 KM).

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

5.3.1 Sredstva

Kratkoročna potraživanja iskazana u Glavnoj knjizi i Bilansu stanja na 31.12.2020. godine iznose 1.427.387 KM. Značajna potraživanja odnose se na potraživanja od pravnih osoba koja su, na 31.12.2020. godine, iskazana u iznosu od 890.390 KM (odnose na potraživanja za usluge davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata u iznosu od 673.004 KM i potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge u iznosu od 217.386 KM) te ostalih potraživanja u ukupnom iznosu od 536.997 KM.

Ostala potraživanja (536.997 KM): U okviru ovog konta, značajni iznosi se odnose na potraživanja za date akontacije za službeni put (106.614 KM) koje su u 2021. godini opravdane ili su u fazi pravdanja, potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika u inostranstvu (156.377 KM) od čega je u 2020. godini opravdano 118.472 KM, a razlika od 37.905 KM se odnosi na potraživanja iz ranijeg perioda i preduzete su aktivnosti na utvrđivanju mogućnosti naplate istog, potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (130.850 KM) te prijelazni račun potraživanja (137.290 KM).

U Ministarstvu su se preduzimale aktivnosti na sravnjivanju evidentiranih uplata po osnovu potraživanja sa evidentiranim i neevidentiranim potraživanjima, što je za rezultat imalo da ukupan saldo ostalih potraživanja nije negativan kao prethodne godine. Međutim, pojedina konta i dalje imaju negativan saldo i to potraživanja za preplaćene poreze i doprinose (-951 KM) i potraživanja za štete od osiguravajućih društava (-7.149 KM), što nije u skladu sa računovodstvenim pravilima i principima. Salda na ovim kontima kao i kontu potraživanja od radnika za manjkove (10.853 KM) već duži niz godine su nepromijenjena. Kao i prethodnih godina, značajan iznos potraživanja po osnovu refundacija bolovanja i prijelaznom računu potraživanja je evidentiran u februaru 2021. godine, nakon sačinjavanja izvještaja popisne komisije.

Potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (130.850 KM): U februaru 2021. godine, u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH značajan iznos (885.992 KM) je evidentiran pod datumom 31.12.2020. godine kao potraživanja iz ranijeg perioda, nakon što je utvrđeno da su ista i naplaćena u prethodnim godinama. U 2020. godini zahtjevi upućeni fondovima su evidentirani kao potraživanje na osnovu evidencija iz Odsjeka za obračun plaća i naknada. Iako su preduzete značajne aktivnosti na sravnjenju stanja potraživanja prema zavodima, Ministarstvo još uvijek nema tačno stanje potraživanja po ovom osnovu za svaki zavod pojedinačno niti u internim evidencijama, a ni u glavnoj knjizi. Jedan od razloga otežanog praćenja i sravnjavanja je i što zavodi kasne sa donošenjem rješenja i uplatama, zatim pojedini zavodi vrše uplate za više rješenja, a bez pozivanja na ista i bez dostavljanja specifikacija na šta se uplata odnosi, što su sve otežavajuće okolnosti za vođenje evidencija i sravnjenje stanja sa zavodima.

PREPORUKA 5

Ministarstvo treba nastaviti sa aktivnostima (u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH i nadležnim zavodima) koje će za rezultat imati utvrđivanje i iskazivanje tačnog stanja potraživanja sa svakim zavodom pojedinačno te ukupnog potraživanja po osnovu refundacija naknada za bolovanje u glavnoj knjizi.

Prijelazni račun potraživanja (137.290 KM): Za razliku od prethodne godine saldo nije negativan, ali je i dalje prisutno evidentiranje potraživanja nakon uplata te neažurno evidentiranje potraživanja u glavnoj knjizi zbog kasnog dostavljanja dokumentacije u Odsjek za materijalno-finansijske poslove (npr. sporazumi o naknadi troškova obuke). Značajan iznos potraživanja po osnovu sporazuma o naknadi troškova i drugih refundacija je dostavljen u računovodstvo i evidentiran u februaru nakon sačinjavanja izvještaja popisne komisije iako su npr. navedeni sporazumi zaključeni u periodu juli – decembar 2020. godine. Također, postoje uplate sredstava koje se ne odnose na Ministarstvo (npr. 58.554 KM i 32.748 KM), tako da se nismo mogli uvjeriti da je saldo prijelaznog računa potraživanja realno iskazan. Naime, s obzirom na to da je potraživanje za povrat PDV-a u iznosu od 431.986 KM evidentirano krajem 2020. godine, može se zaključiti da bi saldo ovog potraživanja trebao biti najmanje u visini ovog iznosa. Prilikom popisa i sačinjavanja Godišnjeg finansijskog izvještaja nije utvrđena struktura salda prijelaznog računa potraživanja (137.290 KM).

PREPORUKA 6

Ministarstvo treba uspostaviti efikasan sistem internih kontrola vezano za evidentiranje i naplatu potraživanja.

Nefakturisana potraživanja: Tokom revizije smo upoznati da postoje zaključeni ugovori iz prethodnih godina po kojima Ministarstvo nije vršilo fakturisanje kao ni naplatu mjesečne zakupnine shodno odredbama istih. Radi se o pet ugovora o izdavanju i zakupu resursa stacioniranih komunikacijskih čvorova iz 2015. godine:

1. Ugovor o izdavanju i zakupu resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) broj: 09-03-21-4234/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Avaks Net d.o.o. (zakupac). U članu 1. je definisano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 250 KM mjesečno od 01.11.2015. godine.
2. Ugovor o izdavanju i zakupu resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-1387/16 od 23.03.2016. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Mobilinka d.o.o. Radio „OSM“ (zakupac). U članu 1. je definisano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 250 KM mjesečno od 01.01.2016. godine.
3. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4236/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i JP Elektroprivreda BiH (zakupac). U članu 1. je definisano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 5.850 KM mjesečno i to od 01.11.2015. godine.
4. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4237/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Radio i televizija BN d.o.o. (zakupac). U članu 1. je definisano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 2.010 KM mjesečno od 01.11.2015. godine.
5. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4235/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Mibo komunikacije d.o.o. Sarajevo (zakupac). U članu 1. je definisano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 500 KM od 01.11.2015. godine.

Naime, postojanje ovakvih ugovora navedeno je u Izvještaju o obavljenoj analizi stanja na kontima potraživanja od 02.12.2020. godine koji je sačinjen po naredbi ministra od 8.9.2020. godine. Ministar je 7.4.2021. godine donio Odluku o utvrđivanju činjeničnog stanja o korištenju Stacionarnih komunikacionih čvorišta Ministarstva i Oružanih snaga od strane eksternih korisnika i do okončanja revizije te aktivnosti nisu bile završene.

PREPORUKA 7

Potrebno je okončati aktivnosti na utvrđivanju stanja vezano za navedene ugovore u smislu da li su isti još uvijek na snazi, da li eksterni korisnici još uvijek koriste stacionarna komunikacijska čvorišta Ministarstva i Oružanih snaga, zatim aktivnosti na utvrđivanju razloga nefakturisanja i mogućnosti naplate sredstava u narednom periodu koristeći raspoložive mehanizme, te utvrditi eventualnu odgovornosti za nastale propuste.

Stalna sredstva: Iskazano stanje stalnih sredstava u poslovnim knjigama Ministarstva odnosi se na evidentirana ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz budžeta i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 103.861.695 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažnih objekata (28.616 KM), opreme (394.179.802 KM), stalnih sredstava u obliku prava (3.015.705 KM), sredstava u pripremi (23.535.745 KM), sredstva van upotrebe (711.790 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-317.739.958 KM).

Sredstva u pripremi (23.535.745 KM): Saldo u iznosu od 16.355.715 KM evidentiran na kontu „Priprema i izgradnja ostalih zgrada“ po datom obrazloženju se najvećim dijelom odnosi na investiciona ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva zbog postojeće problematike državne imovine. Cjelokupan iznos je preneseno stanje iz prethodne godine. Iskazano stanje konta „Oprema u pripremi“ (7.172.514 KM), po datom obrazloženju najvećim dijelom se također odnosi na investiciona ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva uslijed istog problema.

5.3.2 Obaveze

Kratkoročne tekuće obaveze iskazane na 31.12.2020. godine, iznose 9.316.441 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 4.486.881 KM. Najznačajniji iznos odnosi se na obaveze prema dobavljačima (9.303.328 KM). Ostatak sredstava na kratkoročnim tekućim obavezama odnosi se na obaveze prema fizičkim osobama (11.332 KM) i obaveze po obustavljanim porezima i doprinosima (1.781 KM).

Kratkoročne tekuće obaveze prema zaposlenima (22.893.571 KM) se odnose na obaveze za plaće (6.793.825 KM), obaveze za naknade plaća (3.334.848 KM), ostale obaveze za naknade troškova zaposlenih (4.920.277 KM) te obaveze za poreze i doprinose (7.844.621 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.000.769 KM i najvećim dijelom se odnose na razgraničene prihode koji se uglavnom odnose na potraživanja od firme Delikommat (673.004 KM), razgraničene rashode (259.920 KM) koji se odnose na razgraničene rashode za date avanse što korespondira sa kontom potraživanja za date avanse (117.351 KM) po osnovu nabavke tri vozila za potrebe VDI u Zagrebu, Vašingtonu i Briselu te razgraničene rashode za nabavku roba i usluga (142.569 KM) po osnovu ugovora o nabavkama roba i usluga zaključenih u 2020. godini, a čija realizacija će biti u 2021. godini.

Konfirmacije salda dobavljača: Zahtjevi za konfirmacijom salda na 31.12.2020. godine na bazi odabranog uzorka su poslani dobavljačima u cilju potvrđivanja iskazanih stanja dobavljača na navedeni dan. Analizom primljenih konfirmacija i ranije dostavljenih izvoda otvorenih stavki dobavljača i njihovim usaglašavanjem sa iskazanim stanjima u glavnoj knjizi i poslovnim evidencijama, te analizom pregleda neusaglašanih stanja sa dobavljačima, koji je sačinjen u računovodstvu Ministarstva, konstatovano je da još uvijek postoje neslaganja u saldima

obaveza prema dobavljačima. Za primljene potvrde ili poređenjem primljenih IOS-a za 12 dobavljača, ponovo su ustanovljena neslaganja sa saldima u Glavnoj knjizi koja se većim dijelom odnose na neusaglašene obaveze prema elektrodistribucijama (dugovanja do 2006. godine bivših entitetskih ministarstava odbrane, sporne obračunate zatezne kamate koje nisu evidentirane i dr.), potraživanja po osnovu kašnjenja u plaćanju, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentovati u saradnji s ovim dobavljačima, te utvrditi je li i u kojem tačno iznosu predstavljaju obaveze Ministarstva. Iako je Ministarstvo preduzimalo aktivnosti u procesu usaglašavanja salda obaveza formiranjem tima za usaglašavanje obaveza te je odgovoreno na značajan broj dostavljenih IOS-a dobavljača u toku godine što je rezultovalo određenim usaglašavanjima stanja, ove aktivnosti je potrebno i dalje nastaviti u cilju uređenja ove oblasti.

PREPORUKA 8

Ministarstvo treba kontinuirano i sa dužnom pažnjom pratiti proces usaglašavanja stanja obaveza prema dobavljačima, te da se za neusaglašene obaveze prema dobavljačima u saradnji sa istim utvrdi da li i u kojem tačno iznosu one predstavljaju obaveze i preduzmu dalje aktivnosti u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju.

5.3.3 Popis sredstava i obaveza

Na osnovu odluke o redovnom godišnjem popisu imovine, potraživanja i obaveza u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH te naredbe načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH, izvršen je popis sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara, potraživanja i obaveza na 31.12.2020. godine. Popisom je obuhvaćena cjelokupna perspektivna pokretna imovina, neperspektivna pokretna imovina, novčana sredstva u blagajnama, sredstva data i primljena na privremenu upotrebu te objekti na perspektivnim lokacijama. Odlukom ministra od 19.10.2020. godine imenovane su pojedinačne popisne komisije kao i Centralna popisna komisija. Komisije su uradile pojedinačne izvještaje o popisu stalnih sredstava na 31.12.2020. godine. Izvršen je obračun amortizacije pojedinačno po svakom stalnom sredstvu.

Popis je izvršen na osnovu Uputstva o popisu – inventarisanju u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH²⁴. Komisije su uradile pojedinačne izvještaje o popisu stalnih sredstava na 31.12.2020. godine. Centralna popisna komisija je 15.02.2021. godine sačinila Izvještaj o izvršenom popisu sredstava i obaveza u Ministarstvu i OS BiH. Izvještaj sadrži informacije o načinu na koji je organizovan popis, šta je obuhvaćeno popisom, stanje obaveza i potraživanja, stanje novčanih sredstava u blagajni Ministarstva i blagajnama u Oružanim snagama BiH, rekapitulacije manjkova i viškova u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, pregled materijalnih sredstava za rashodovanje, popis objekata, pregled pozajmljenih sredstava, pregled neperspektivnih materijalnih sredstava u OS, pregled neslaganja na obračunu, informacije o problemima sa kojima su se susretale popisne komisije te prijedlog mjera za unapređenje procesa popisa u narednom periodu. Odlukom o prihvatanju rezultata popisa u Ministarstvu i OS BiH za 2020. godinu od 16.2.2021. godine rukovodstvo Ministarstva je prihvatilo Izvještaj Centralne komisije o izvršenom popisu. Ovom Odlukom zaduženi su sektori (Sektor za finansije i budžet, Odjel za opće i zajedničke poslove, Zajednički štab OS) da provedu sve neophodne aktivnosti te rokovi za realizaciju istih. Napominjemo kako nismo prisustvovali izvršenom popisu imovine i obaveza (situacija sa koronavirusom). Reviziju smo izvršili naknadnim pregledom popisne dokumentacije, izvještaja popisnih komisija i odluka u vezi sa izvršenim popisom.

Popis imovine u Oružanim snagama BiH: Redovni godišnji popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na osnovu naredbe načelnika Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH, a u

²⁴ Uputstvo broj 12-02-2-1178/12 od 09.03.2012. godine

skladu sa važećim propisima. Aktivnosti na provođenju popisa pokrenute su blagovremeno te je u konačnici, unatoč problemima prouzrokovanim pojavom koronavirusa i drugim poteškoćama, uspješno izvršen redovni godišnji popis. Popisana su novčana sredstva te materijalna sredstva na lokacijama na kojima se nalaze. Također, popisana je nepokretna imovina, odnosno objekti za smještaj ljudstva, skladišta i višenamjenski objekti na lokacijama koje su okarakterisane kao perspektivne, iako se ovi objekti knjigovodstveno ne evidentiraju na nivou Oružanih snaga. Nakon izvršenog fizičkog popisa, Komisija za koordinaciju je zaprimila, pregledala i objedinila pojedinačne izvještaje popisnih komisija te izvršilo obračun inventure. Utvrđene su popisne razlike (manjkovi) po komandama/jedinicama Oružanih snaga BiH (Zajednički štab, Operativna komanda, Komanda za podršku). U odnosu na popisanu količinu sredstava, utvrđena su minimalna neslaganja. Za utvrđene manjkove pokrenuti su postupci za nadoknadu materijalne štete. Rezultati popisa su prihvaćeni Odlukom o prihvaćanju rezultata inventarisanja u Ministarstvu i Oružanim snagama za 2020. godinu od 16.02.2021. godine te su zadužene odgovarajuće organizacione cjeline da izvrše potrebne radnje kako bi se knjigovodstveno stanje uskladilo sa stvarnim.

Popis stalnih sredstava Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovana je posebna komisija od pet članova. Komisija je izvršila popis, utvrdila viškove i manjkove po popisu i sačinila Izvještaj. Popis je izvršen na osnovu popisnih listi iz modula stalnih sredstava po uredima i ostalim prostorijama u zgradi sjedišta Ministarstva te magacinu.

Popis potraživanja: Popis potraživanja izvršila je imenovana Komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja i obaveza. Prema izvještaju o popisu, popis potraživanja je izvršen sa stanjem 31.12.2020. godine prema podacima u Glavnoj knjizi na 5.2.2021. godine. Komisija je konstatovala da u momentu popisa nisu bile izvršene sve pripremne radnje te provedena sva knjiženja. Komisija nije utvrđivala stvarni iznos potraživanja koji treba biti proknjižen u Glavnoj knjizi. S obzirom na to da su i poslije

Evidentiranje i popis potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva nije u cijelosti izvršeno u skladu sa važećim propisima.

5.2.2021. godine vršena knjiženja na kontima potraživanja postoje značajne razlike u stanjima potraživanja koje je konstatovala

popisna komisija od stanja iskazanog u GK i bilansu stanja. Najveće odstupanje odnosi se na potraživanja za refundacije bolovanja (790.912 KM) za koja je popisna komisija konstatovala negativan saldo u iznosu –660.062 KM, dok je u konačnoj Glavnoj knjizi stanje iskazano u iznosu 130.850 KM. Negativan saldo potraživanja koji je konstatovan od strane popisne komisije odnosi se na potraživanja za refundacije bolovanja što je u saradnji sa Ministarstvom finansija i trezora BiH evidentirano u Glavnoj knjizi pod datumom 31.12.2020. godine kao potraživanja iz ranijeg perioda, nakon što je utvrđeno da su ista i naplaćena u prethodnim godinama. Kao i prethodnih godina, popisna komisija popisom nije obuhvatila potraživanja od organa (81.116 KM) koja se odnose na potraživanja Ministarstva od DCA za SAR misiju.

PREPORUKA 9

Ponovo preporučujemo Ministarstvu da osigura provođenje popisa potraživanja u skladu sa važećim propisima i svrhom popisa. Komisija treba da utvrdi stvarna potraživanja i eventualna odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.

5.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne imovine bivših ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine

Pokretna perspektivna vojna imovina: Ministarstvo je procjenu i uknjiženje pokretne perspektivne imovine obavljalo na osnovu Zakona o odbrani, Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane, te internih odluka. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu, a u procesu revizije se nismo upuštali u pojedinačne procjene vrijednosti istih.

Iako su se krajnji rokovi za okončanje ovog procesa više puta pomjerali, kao konačni rok utvrđen je 31.07.2019. godine. Međutim, u procesu revizije finansijskih izvještaja Ministarstva za 2020. godinu, uočeno je kako je došlo do povećanja salda na kontima stalnih sredstava na osnovu Odluke o povećanju vrijednosti borbenih i neborbenih motornih vozila u sistemu odbrane u ukupnom iznosu od 3.388.129 KM (neborbena motorna vozila 1.835.864 KM i borbena motorna vozila 1.552.265 KM). Osnova za povećanja vrijednosti stalnih sredstava jesu sredstva naslijeđena od bivših entitetskih ministarstava, a koja su se naturalno vodila u Oružanim snagama. Odluka je donesena 19.08.2020. godine. *Obaveza ministarstva je da i dalje kontinuirano prati proces identifikacije i evidentiranja pokretne perspektivne vojne imovine.*

Sredstva klasifikovana kao sitan inventar još uvijek nisu uknjižena. Da bi se izvršilo uknjiženje sitnog inventara potrebno je da Ministarstvo finansija i trezora BiH izvrši instalaciju aplikacije – odnosno modula za sitni inventar u Ministarstvu i Oružanim snagama.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usaglašava s materijalnim evidencijama. Proces povrata materijalnih sredstava Vladi Federacije i Vladi Republike Srpske je u završnoj fazi. Naime, na korištenje entitetima predato je preko 99% stavki imovine.

6. ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽOVANIH OSOBA

Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu, Ministarstvu je odobreno 10.011 zaposlenih. Na 31.12.2020. godine, prema pregledu dinamike zapošljavanja od 01.01. do 31.12.2020. godine, Ministarstvo je imalo 9.548 zaposlenih, od čega se 837 odnosi na civilna lica, a 8.711 na profesionalna vojna lica.

Tokom 2020. godine u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH je zaposleno 339 lica od čega se 58 odnosi na civilna lica, a 281 na profesionalna vojna lica. U istom periodu, radni odnos je prestao za 499 lica i to 87 civilnih te 412 profesionalnih vojnih lica. Dinamika zapošljavanja uključuje i interne premještaje i unapređenja.

Civilna lica: U periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine u radni odnos je primljeno ukupno 58 lica. Na neodređeno vrijeme su zaposlena tri lica (zaposlenici) i to nakon provedene konkursne procedure putem javnog oglasa. Tokom godine za 87 civilnih lica je prestao radni odnos u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH po raznim osnovama (treba imati u vidu da su u ovaj broj uključeni i interni premještaji). Postupcima revizije na testiranom uzorku smo se uvjerali da je zapošljavanju na neodređeno vrijeme prethodilo raspisivanje javnog oglasa i provođenje konkursne procedure, a da su interni premještaji izvršeni nakon donesenih odluka o internom premještaju od strane ministra te uz zaključivanje ugovora o radu. Za imenovana lica su donesene odluke o imenovanju, a angažovanje državnih službenika na određeno vrijeme je vršeno uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije za državnu službu BiH. Sa zaposlenicima

koji su angažovani na poslovima vezanim za mandat izabраних званичника su sačinjeni ugovori o radu na određeno vrijeme.

Ministarstvo je provelo ocjenjivanje državnih službenika i zaposlenika za 2020. godinu i izvještaj dostavilo Agenciji za državnu službu BiH.

Profesionalna vojna lica: Prema pregledu dinamike zapošljavanja, tokom 2020. godine je zaposleno 281 profesionalno vojno lice. Postupcima revizije na testiranom uzorku smo se uvjerali da su oglasi za zapošljavanje raspisivani te da su sa kandidatima sačinjeni ugovori o radu.

7. JAVNE NABAVKE

Ministarstvo je donijelo Plan javnih nabavki za 2020. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama²⁵ te u toku godine izvršilo pet izmjena plana. Pojava koronavirusa značajno je opteretila funkcionisanje Sektora za nabavku i logistiku Ministarstva u 2020. godini. Za svaki postupak javne nabavke, odlukom ministra, formirana je komisija koja provodi postupke javnih nabavki.

Prema prezentovanim podacima, Ministarstvo je u 2020. godini provelo 113 postupaka javnih nabavki iz tekućih izdataka (21 otvoreni postupak u iznosu od 7.679.723 KM, pet konkurentskih postupaka u iznosu od 88.098 KM, devet pregovaračkih postupaka u iznosu od 650.679 KM i jedanaest postupaka u skladu sa Aneksom II, dio B i C Zakona o javnim nabavkama u iznosu od 930.856 KM te izuzetih od zakona u iznosu od 27.103 KM i 67 direktnih sporazuma u iznosu od 333.886 KM). S obzirom na to da je Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2020. godinu usvojen tek 29. jula 2020. godine, Ministarstvo je provelo samo jedan otvoreni i 18 direktnih sporazuma iz kapitalnih izdataka. Nakon prethodno provedenih postupaka, ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosila je 9.710.345 KM (9.475.702 KM iz tekućih izdataka i 234.643 KM iz kapitalnih izdataka).

Ministarstvo je također zaključilo ugovore po osnovu postupaka započelih u ranijim godinama,

Nedostaci u procedurama javnih nabavki odnose se na nedovoljno istraživanje tržišta, kasno pokretanje postupka nabavke, predugo trajanje procedura i propuste u evaluaciji ponuda.

a koji su okončani u tekućoj godini u iznosu od 1.891.230 KM.

Revizionim postupcima obuhvaćeni su sljedeći postupci javnih nabavki: nabavka rezervnih dijelova i potrošnog materijala za helikoptere (307.917 KM), mrkog uglja (69.556 KM), usluga održavanja mrežnog

print sistema (43.056 KM), usluga na tekućem održavanju-reviziji, ispitivanju i sanaciji elektroenergetskih pogona na objektima Ministarstva i Oružanih snaga BiH (138.500 KM), ukalupljenog naftnog plina (80.271 KM), usluga opće popravke rezervnih dijelova, sklopova i agregata za helikoptere (318.119 KM), građevinskog materijala (179.590 KM), izvođenja radova na servisiranju, remontu i sanaciji termoenergetskih postrojenja (240.000 KM), izvođenja građevinsko-zanatskih radova na održavanju vojnih objekata (134.954 KM), usluga štampanja i nabavke propagandnog materijala (34.632 KM), nabavke podrške za ArcGIS (19.927 KM), motornih vozila (159.997 KM), hrane i prehrambenih artikala (1.541.744 KM), usluga cateringa (74.250 KM), HTZ opreme (197.748 KM), zaštitnih higijensko-epidemioloških kombinezona (85.407 KM), svježeg junećeg i pilećeg mesa (93.366 KM), lož ulja i mazuta (1.445.159 KM), goriva dizel na benzinskim pumpama (40.000 KM), usluga životnog osiguranja (327.998 KM),

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 39/14

goriva (2.145.906 KM), osiguranja motornih vozila (229.688 KM), usluga izvođenja građevinsko-zanatskih radova (43.000 KM), usluga preventivne zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije i relaksacije pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga BiH (136.000 KM), usluga servisiranja i održavanja motornih vozila (190.000 KM).

Navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tokom revizije:

- Pokretanje procedura javnih nabavki nije pratilo dinamiku definisanu planom nabavki za 2020. godinu te je konstatovano kašnjenje kod znatnog broja pokrenutih procedura, a isto je posljedica nedostatka kadra, kasnog usvajanja budžeta i kompleksnosti samih procedura koje se provode te pandemije izazvane koronavirusom.
- Značajan vremenski period protekne od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem (nabavka hrane, rezervnih dijelova za helikoptere, mrkog uglja, HTZ opreme, ukalupljenog naftnog plina, lož ulja i mazuta, građevinskog materijala, usluga osiguranja i dr.).
- Ministarstvo je provelo 85 direktnih sporazuma ukupne vrijednosti 333.886 KM. Nismo se mogli uvjeriti da je Ministarstvo prilikom provođenja direktnih sporazuma izvršilo adekvatno istraživanje tržišta, što je uticalo i na samu transparentnost provedenih postupaka. Konkurentnost je niska te su uglavnom direktni sporazumi zaključivani na osnovu jedne prikupljene ponude.
- Propusti u definisanju tenderske dokumentacije i radu komisije prilikom ocjene ponuda imali su za rezultat 44 žalbe, od čega sedam na tendersku dokumentaciju, jednu na obavještenje i 36 na odluku. Od ukupno 44 žalbe, Ministarstvo je 18 u potpunosti ili djelimično usvojilo, dvije su odbijene kao nedopuštene, a pet je u toku. Ured za razmatranje žalbi je jednu prihvatio kao osnovanu, dvije odbacio, a 16 je trenutno u postupku rješavanja. Navedeno je uticalo na produženje postupaka javnih nabavki čime se Ministarstvo izlaže riziku da ostane bez potrebnih roba i usluga tokom godine.
- Nisu tražene garancije za ozbiljnost ponude za postupke i lotove čija procijenjena vrijednost za jednu godinu ne prelazi iznos od 100.000 KM. S obzirom na to da je procedura nabavke provedena za period od tri godine te da je predviđeno zaključivanje okvirnih sporazuma na taj period, procijenjenu vrijednost je trebalo iskazati u ukupnom iznosu. Tako iskazana vrijednost bi prelazila iznos od 100.000 KM te bi u skladu sa članom 61. stav 2 Zakona o javnim nabavkama Ministarstvo moglo zahtijevati da se ponuda garantira odgovarajućom garancijom za ozbiljnost ponude. Iako navedeno ne predstavlja povredu Zakona o javnim nabavkama, može imati negativne posljedice za Ministarstvo. U prethodnim godinama su pojedini dobavljači odustajali od zaključenja ugovora, a s obzirom na to da nije tražena garancija za ozbiljnost ponude, Ministarstvo nije imalo mehanizam da zaštiti svoje interese, odnosno da osigura kontinuitet u nabavci roba i usluga za Ministarstvo i Oružane snage.

PREPORUKA 10

Ministarstvo treba detaljno analizirati uočene slabosti vezane za javne nabavke te preduzeti odgovarajuće mjere kako bi se unaprijedio sistem internih kontrola u dijelu javnih nabavki.

7.1 Nabavka usluga osiguranja motornih vozila

Procedura je provedena putem otvorenog postupka bez podjele na lotove. Procijenjena vrijednost nabavke je iznosila 229.688 KM (za jednu godinu, s tim što se okvirni sporazum

dodjeljuje na četiri godine). Kriterij za dodjelu ugovora je bila ekonomski najpovoljnija ponuda. Tendersku dokumentaciju je preuzelo 13 ponuđača, a pristigle su ukupno četiri ponude od čega tri blagovremeno. Nakon pregleda dostavljenih ponuda komisija je sačinila zapisnik te dala preporuku za dodjelu ugovora. Na odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača žalio se drugoplasirani ponuđač, ali je Ured za razmatranje žalbi istu odbacio kao neosnovanu te je sa izabranim ponuđačem u oktobru 2020. godine zaključen okvirni sporazum na ukupnu procijenjenu vrijednost od 229.688 KM. Drugoplasirani ponuđač je pokrenuo upravni spor pred Sudom BiH protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH.

Uvidom u tendersku dokumentaciju ustanovili smo da Ministarstvo nije utvrdilo količine vozila koja se registruju već je u napomeni navedeno da ponuđač prihvata da će Ministarstvo pojedinačnim zahtjevima definisati broj vozila, period osiguranja i vrstu dopunskog osiguranja. Ponuđači su potom u ponudama upisivali jedinične cijene koje su prilikom evaluacije ponuda sabrane i njihov zbir zajedno sa drugim kriterijem (rok isplate za nastalu osiguranu štetu) su bili osnova za izbor ekonomski najpovoljnije ponude.

PREPORUKA 11

Ministarstvo treba da posveti dužnu pažnju boljem planiranju nabavke usluga osiguranja u dijelu koji se odnosi na definisanje količine predmeta nabavke, a sve u cilju racionalnog trošenja budžetskih sredstava predviđenih za ove namjene.

7.2 Nabavka motornih vozila

Na osnovu Odluke o pokretanju postupka nabavke pokrenut je otvoreni postupak nabavke motornih vozila procijenjene vrijednosti 136.752 KM bez PDV-a . Predmet nabavke su bila dva putnička motorna vozila i jedno kombi vozilo. Zapisnikom sa otvaranja ponude konstatovano je da je pristigla samo jedna ponuda i iz tog razloga nije se mogla zakazati planirana e-aukcija. Komisija je ponudu ocijenila kvalifikovanom te dala preporuku ugovornom organu za dodjelu ugovora. Ugovor sa izabranim dobavljačem zaključen je 11.12.2021. godine u ukupnom iznosu od 136.749 KM bez PDV-a. Nije nam prezentovano da kombinaciju traženih uslova iz tehničke specifikacije može ispuniti više marki vozila. Naime, iz prezentovane analize istraživanja tržišta, uslove iz tehničke specifikacije ispunjavalo je samo jedno vozilo, dok druga vozila nisu ispunjavala tražene uslove koji su propisani tenderskom dokumentacijom.

PREPORUKA 12

Preporučujemo Ministarstvu da dodatnu pažnju posveti pripremi tenderske dokumentacije i tehničkih specifikacija jasnim specificiranjem predmeta nabavke i dokaza koje ponuđači trebaju dostaviti.

8. OSTALO

8.1 IT revizija

Sistem elektronske podrške poslovnim procesima e-poslovanje: Ugovor za implementaciju Projekta uspostave elektronske podrške poslovnim procesima na bazi Oracle Web Content Servera je zaključen 23.12.2014. godine u iznosu od 245.051 KM sa PDV-om. Krajem 2018. godine svi planirani moduli su stavljeni u radno okruženje MO i OS BiH. Korištenjem modula u radnom okruženju uočeno je da isti ne podržavaju u cijelosti potrebe poslovnih procesa za koje su razvijeni. Nabavka usluga održavanja ovog sistema je poništena jer nije pristigla nijedna ponuda. Angažovanjem eksternog eksperta izvršeno je otklanjanje dijela nedostataka u radu modula nabavki logističko-finansijskih modula. Kako bi omogućilo dalje održavanje i otklanjanje nedostataka u radu sistema e-poslovanje, Ministarstvo je sa eksternim ekspertom zaključilo ugovor o radu na period od tri mjeseca i produžilo angažman istog. Iako su izvršene određene dorade, svi do sada uočeni nedostaci nisu otklonjeni i sistem još uvijek u potpunosti ne podržava poslovne procese. Ministarstvo je planiralo sredstva za sklapanje ugovora o održavanju ovog sistema u 2021. godini.

PREPORUKA 13

Ministarstvo treba ugovoriti planirane usluge održavanja sistema e-poslovanje i kroz održavanje uspostaviti funkcionalan sistem koji će u cijelosti podržati potrebe poslovnih procesa za koje je namijenjen.

Videokolaboracioni sistem: Ministarstvo je donijelo odluku za uvođenje Microsoft Teams platforme koja omogućava videokolaboraciju putem interneta. U fazi je rješavanja licenci za Microsoft Teams platformu kako bi omogućili korištenje pomenute aplikacije u punom kapacitetu. Nepravovremeno licenciranje Microsoft Teams aplikacije predstavlja rizik da se videokolaboraciona platforma neće moći koristiti u punom kapacitetu. Pored ovoga, Sektor K4UI je, u saradnji sa OS BiH, na doniranoj IT opremi za učenje na daljinu instalirao Big Blue Button platformu koja se koristi za videokolaboraciju u Prostornoj mreži MO i OS BiH.

PREPORUKA 14

Ministarstvo treba pravovremeno licencirati videokolaboracionu platformu.

Modul za praćenje zaliha: Preslikavanje stanja novih zaliha iz skladišta u modul zaliha uslovljeno je kompleksnom organizacijom Oružanih snaga BiH i Ministarstva odbrane BiH pa ono može trajati i nekoliko sedmica što nepovoljno utiče na ažurnost modula te otežava upravljanje zalihama. Spomenuto prvenstveno zavisi od kurirskih pravaca, ali i od nekih drugih faktora. U cilju kvalitetnije prethodne kontrole, utvrđivanja odgovornosti i preduzimanja eventualnih disciplinskih postupaka protiv odgovornih lica za neažurnost, neurednost ili nepreglednost u izradi i dostavljanju dokumentacije na knjiženje, u 2020. godini dostavljeno je upozorenje u počinjene komande i jedinice OS BiH.

Ministarstvo ima problema sa određenim izvještajima u modulu jer nema mogućnosti zatvaranja perioda te otvaranja početnih stanja, pa isti povlače sve podatke od kada je modul stavljen u upotrebu. Kvalitet izvještavanja modula zaliha trenutno ne zadovoljava potrebe Ministarstva. Još uvijek je prisutan problem neusklađenosti određenih polja u novom modulu sa Uputstvom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH. Kao i do sada, pred kraj godine odnosno prije inventure, vršeno je sravnjenje ručnih evidencija sa stanjem u modulu, a isto bi trebalo vršiti kontinuirano tokom cijele godine ili putem pristupa

modulu od strane osoba koje su zadužene za vođenje skladišta ili putem dostavljanja dokumenata iz modula koji će pratiti svaki ulaz ili izlaz iz skladišta.

Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničke komisije radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula zaliha, a kako bi se riješili problemi kao što su: nemogućnost zatvaranja perioda, nedostaci u izvještavanju, usklađenost sa Uputstvom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH itd.

PREPORUKA 15

Ministarstvo treba sagledati sve zahtjeve korisnika i nedostatke modula zaliha, (kao što su npr. nemogućnost zatvaranja perioda, nedostaci u izvještavanju i slično), te predložiti konkretne mjere sa jasnim rokovima u cilju rješavanja problema, unapređenja i što kvalitetnijeg rada modula zaliha.

Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom: Sva stalna sredstva ni tokom 2020. godine nisu prebačena u novi sistem pa se jedan dio stalnih sredstava još vodi u starom sistemu. Razlog tome je prije svega neusklađenost postojeće nomenklature. U procesu prijenosa sredstava u novi sistem najveći angažman zahtijeva procjena vrijednosti stalnih sredstava, što najviše utiče na brzinu prebacivanja u novi modul. U cilju prevazilaženja spomenutog problema ponovo je formirana komisija za procjenu sredstava i otpočelo se sa moduliranjem sredstava u IV kvartalu 2020. godine. Očekuje se da ovaj proces bude okončan u 2021. godini. I dalje je prisutan problem koji se ogleda u tome da se jedan broj stalnih sredstava, zaliha i sitnog inventara ne vodi u odgovarajućem modulu starog sistema. Spomenuto otežava popis i upravljanje dugotrajnom imovinom. Provedene su određene aktivnosti, u formi izdavanja naredbi, a u cilju prevazilaženja spomenutih problema.

PREPORUKA 16

Potrebno je okončati neophodne aktivnosti i svu dugotrajnu imovinu objediniti u novom modulu za upravljanje dugotrajnom imovinom.

Uočena je potreba za kvalitetnijim izvještavanjem u modulu stalnih sredstava. Također, Oružane snage su iskazale potrebu za pristupom modulu stalnih sredstava u svim komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH sa ovlaštenjima „samo za pregled i pretraživanje“. Prema Ministarstvu finansija i trezora BiH upućen je akt u cilju dobijanja potrebnih ovlaštenja te su ista pribavljena.

Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu finansija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničke komisije radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula stalnih sredstava.

PREPORUKA 17

Potrebno je sagledati potrebe Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH vezane za modul stalnih sredstava, te predložiti konkretne mjere sa jasnim rokovima u cilju rješavanja problema i unapređenja rada u Modulu stalnih sredstava.

Tehnička podrška za Oracle licence: Prema ranijem ugovoru tehnička podrška za Oracle licence je bila osigurana do 26.12.2019. godine. Zbog kašnjenja u procedurama ugovaranja Ugovor za tehničku podršku je zaključen u augustu 2020. godine u iznosu od 96.981 KM. Ministarstvo nije raspolagalo pravom korištenja tehničke podrške za licence na kojima je implementiran DMS u prvih sedam mjeseci 2020. godine. Zakašnjelo zaključivanje ugovora za tehničku podršku Oracle licenci podrazumijeva da se mora platiti podrška za kompletan protekli period za koji podrška nije plaćena, što u narednom periodu može dodatno opteretiti budžet. Nepravovremeno zaključivanje ugovora, pored toga što je neekonomično, stvara rizik da sistem elektronskog poslovanja nema potrebnu tehničku podršku u kontinuitetu. Tehnička podrška za 2021. godinu je realizovana na vrijeme. *Dalje pravovremeno preduzimanje radnji i zaključivanje ugovora će omogućiti ekonomičnu tehničku podršku Oracle licenci.*

Troškovi održavanja informatičke i komunikacione opreme: Aktuelni sistem održavanja birotehničke, informatičke i komunikacione opreme u MO i OS BiH, planira se i ugovara na godišnjem nivou u iznosu od oko 270.000 KM. Ovaj proces uključuje nabavke rezervnih dijelova, usluge održavanje i zamjene rezervnih dijelova, potrebna testiranja i slično. Prilikom zamjene rezervnih dijelova ponuđači svoje usluge naplaćuju prema norma satu. U nekim situacijama jednostavne zamjene rezervnih dijelova koštaju više nego sami rezervni dijelovi.

Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje sopstvenih kapaciteta za održavanje opreme u sopstvenoj radionici, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja. Donijelo je odluku o pokretanju ovih aktivnosti, u skladu sa kojom je Sektor K4UI izradio specifikacije rezervnih dijelova za održavanje informatičke i birotehničke opreme. U toku je izmjena plana nabavki i osiguranja budžetskih sredstava za pokretanje procedure javnih nabavki. Nekorištenje sopstvenih resursa za održavanje nepovoljno utiče na efikasnost sistema i na troškove održavanja.

PREPORUKA 18

Ministarstvo treba nastojati da u što skorijem roku osigura održavanje opreme vlastitim kapacitetima, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja.

Sistem štampanja u OS i MO BiH: Sredinom 2019. godine u MO je uveden print sistem MyQ Kyocera. Prema analizama Sektora K4UI print sistem po principu „click&charge”²⁶ je značajno ekonomičnije rješenje. Uvođenjem ovog načina štampanja u Ministarstvu su ostvarene značajne uštede. Pokrenute su aktivnosti na uspostavi ekonomičnijeg modela štampanja u OS. Sektor K4UI je istražio tržište, izvršio analizu, pripremio i uputio u proces odobravanja prijedlog za unajmljivanje print sistema za OS BiH po principu „click&charge“. Unajmljivanjem print sistema za OS BiH prestat će potreba za održavanjem birotehničke opreme.

PREPORUKA 19

Ministarstvo treba u cijelosti implementirati ekonomičniji model štampanja.

²⁶ Održavanje print sistema po principu „click&charge“ podrazumijeva da se na osnovu definisanog ili procijenjenog obima štampanja dokumenata, održavanje sistema ugovori na način da dobavljač osigurava potrošni materijal (tonere), tehničko održavanje opreme, zamjene iste u slučaju nemogućnosti popravke, gdje je moguće ugovoriti i osiguravanje papira, a cijena svega toga se definiše na nivou odštampane stranice.

8.2 Sudski sporovi

U pogledu prirode postupaka, kao i prethodnih godina, pretežno se radi o radnopravnim sporovima, ali parnični postupci su u zbiru iznosa predominantni (naprimjer, tri parnična spora sa pravnim licima u zbiru potraživanja iznose 8.108.068 KM). U smislu prethodno rečenog, tri najvrjednija spora gledajući utužene iznose su: UNIS Promex sa 6.171.973 KM, koji je posljedica vrlo kompleksnog posla prodaje zaostalog naoružanja i opreme koji nikada nije realizovan. Slijede dva spora uzrokovana loše provedenim postupkom javne prodaje sekundarnih sirovina putem licitacije i upitnog poništenja istog: LUCIUS d.o.o. sa 1.235.089 KM te CIBOS d.o.o. sa 700.906 KM.

Navedeni postupci mogu biti veliki udar na budžet, a stiče se dojam, s obzirom na protok vremena, da istima nije posvećena potrebna pažnja u smislu proaktivnog djelovanja

Postoji značajan iznos potencijalnih obaveza po sudskim sporovima što može imati negativan efekat na budžet institucija BiH.

Ministarstva na pronalaženju načina rješavanja istih, ali i lociranju problema, njihovih uzorka i/ili odgovornosti za nastalu situaciju. U prilog rečenom ide i zastoj u odlučivanju o izboru najbolje ponude u posljednjem postupku licitacije, a za koji je Modernizacija d.o.o. najavila tužbu. Ukoliko dođe do ovog tužbenog zahtjeva, ukupni zbir potraživanja/sporova u vezi sa prodajom sekundarnih sirovina će biti značajno uvećan. Protokol o izvršenju pravosnažne presude u sporu sa firmom "Scout" d.o.o. Zagreb je i dalje u toku te ukazujemo Ministarstvu da posveti dužnu pažnju realizaciji istog.

Jačanje kadrovskih kapaciteta u Odsjeku za pravne poslove se nameće kao logičan način rješavanja problematike vezane za sudske sporove. Saradnja i konsultacije sa Odsjekom u fazama prije sklapanja obligacionih poslova, odnosno donošenja odluka bi mogle biti jedan od efikasnih načina smanjenja rizika od pokretanja sudskih sporova. Analiza uzroka pokretanja najvrjednijih postupaka prema utuženim iznosima bi doprinijela smanjenju rizika od pokretanja istih, posebno utvrđivanjem rizičnih tačaka u procesu, ali i utvrđivanjem odgovornosti ukoliko je došlo do greške i/ili zloupotrebe.

Sudski spor „Delikomat“: Ministarstvo je u saradnji sa Pravobranilaštvom BiH u februaru 2019. godine kod Suda BiH pokrenulo tužbu protiv firme Delikomat d.o.o Tomislavgrad (v.sp 362.114 KM) zbog neizmirenih obaveza po osnovu Ugovora o zakupu prostora za postavljanje samouslužnih aparata za tople i hladne napitke sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama Ministarstva i Oružanih snaga BiH broj: 11-03-26-2313-27/15. Rješenjem Od 18.03.2019. godine Sud BiH se proglasio nenadležnim te je predmet dostavljen nadležnom Općinskom sudu u Sarajevu.

PREPORUKA 20

Revizija iznova predlaže plansko preduzimanje navedenih koraka kako bi se smanjio broj sudskih postupaka. Također je neophodno preduzeti potrebne aktivnosti kako bi ishod aktuelnih postupaka bio u korist Ministarstva.

9. KOMENTARI

Ministarstvo nije u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2020. godinu, tako da ovaj Izvještaj predstavlja konačan izvještaj, bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o reviziji za 2020. godinu.

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvaliteta finansijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za finansijsku reviziju

Nataša Avdalović, viši revizor, v.r.

Danijel Jozić, viši revizor, v.r.

Seida Kapo, revizor, v.r.

Srđan Krajišnik, revizor, v.r.

Anisa Jusić, revizor, v.r.

Enes Alić, revizor, v.r.

Željko Ćavar, revizor, v.r.

Slaviša Vuković, viši revizor za IT
poslove, v.r.

Sadmir Teskeredžić, revizor za
pravne poslove, v.r.

Prilozi

Tabela I – Pregled rashoda budžeta za 2020. godinu

Tabela II – Bilans stanja na 31.12.2020. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda budžeta za 2020. godinu

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Procenat 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	285.534.000	-3.837.000	281.697.000	278.446.757	99
Bruto plaće i naknade	197.121.000	-3.276.000	193.845.000	193.575.076	100
Naknade troškova zaposlenih	57.647.000	4.833.000	62.480.000	62.460.242	100
Putni troškovi	1.614.000	220.000	1.834.000	1.702.921	93
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	649.000	-126.000	523.000	467.042	89
Izdaci za energiju i kom. usluge	5.787.000	1.204.000	6.991.000	6.745.197	96
Nabavka materijala	8.755.000	-2.800.000	5.955.000	5.370.460	90
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	4.120.000	-1.692.000	2.428.000	2.243.418	92
Unajmljivanje imovine i opreme	92.000	-72.000	20.000	19.914	100
Izdaci za tekuće održavanje	5.904.000	-1.644.000	4.260.000	2.890.919	68
Izdaci za osiguranje	671.000	-65.000	606.000	602.671	99
Ugovorene i druge posebne usluge	3.174.000	-419.000	2.755.000	2.368.897	86
2. Kapitalni izdaci	1.785.000	537.000	2.322.000	1.159.121	50
Nabavka zemljišta	0	0	0	0	
Nabavka građevina	0	0	0	0	
Nabavka opreme	1.218.000	911.000	2.129.000	1.146.757	54
Nabavka ostalih stalnih sredstava	397.000	-210.000	187.000	6.903	4
Rekonstrukcija i invest. održavanje	170.000	-164.000	6.000	5.461	91
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
4. Budžet-neposredna potrošnja(1+2+3)	287.319.000	-3.300.000	284.019.000	279.605.878	98
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	22.000	25.126.689	25.148.689	10.280.723	41
Helikopteri-nabavka		1.374.800	1.374.800		0
Helikopteri-remont		7.480.000	7.480.000		0
Motorna vozila		15.367.000	15.367.000	10.260.782	67
Perspektiva	22.000	904.889	926.889	19.941	2
6. Novčane donacije	0	1.239.271	1.239.271	23.223	2
Donacije SAD-a		103	103	103	100
Donacije Prijateljske zemlje		15.781	15.781	15.781	100
Donacije PSOTC		1.210.503	1.210.503	2.541	0
Donacije NUPI		7.717	7.717	4.798	62
Donacije CISM		5.167	5.167	0	0
7. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
8. Ukupno budžet (4+5+6+7)	287.341.000	23.065.960	310.406.960	289.909.825	93

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo 02.03.2021. godine.

Ministar:
Sifet Podžić

Bilans stanja na 31.12.2020. godine

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine

Tabela II

Opis	31.12.2020.	31.12.2019.	Procenat 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.656.589	967.851	171
Novčana sredstva	148.086	149.545	99
Kratkoročna potraživanja	1.427.387	737.207	194
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	81.116	81.099	100
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	103.861.695	125.819.199	83
Stalna sredstva	421.601.653	394.446.877	107
Ispravka vrijednosti	317.739.958	268.627.678	118
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	105.518.284	126.787.050	83

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	33.210.781	26.701.197	124
Kratkoročne tekuće obaveze	9.316.441	4.829.560	193
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	22.893.571	21.117.357	108
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	1.000.769	754.280	133
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Izvori sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	137.072.476	152.520.396	90
------------------------------	--------------------	--------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo 02.03.2021. godine.

Ministar:
Sifet Podžić

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2020. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4. 2.2015. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 46/20) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 02.03.2021. godine

Ministar

dr. Sifet Podžić